

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Meščana naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Govor notranjega ministra.

G. notranji minister Boža Maksimović je podal ob priliki proračunske razprave notranjega ministrstva zanimiv ekspozé. Zanimiv, ne samo po svoji redki odkritostnosti, temveč tudi po napovedanih ukrepih vlade.

Je silno redka stvar, da minister prizna, da se v njegovem resoru vrše nekorrektnosti in da govori o koruptivnih uradnikih svojega ministrstva. Taka odkritost je na vsak način vse hvale vredna, ker daje upanje, da se bo iz tega samopoznanja tudi rodila dobra volja po izboljšanju. Ali pa smemo biti tako optimistični? Zdi se nam, da ne. Zakaj, če bi imel g. notranji minister res dobro voljo, da brezobzirno odpravi vse nedostatke v svoji upravi, potem bi že davno to svojo dobro voljo lahko dokazal. Krivice, ki so se godile za časa zadnjega volilnega boja, se vedno niso popravljene in ne popravijo se kljub izrecni zahtevi celo stranke, ki je s stranko g. Maksimovića koalirana!

Pa ne samo to! Ne popravijo se niti krivice, ki so bile storjene pristašem Maksimovićeve stranke! V Sloveniji je bil brez vzroka odstavljen veliki župan, ki je bil radikal in niti njemu ni bila popravljena krivica. In to ni osamljen slučaj, temveč takih slučajev je vse polno! Kako naj torej človek veruje v dobro voljo g. Maksimovića!

In glede korupcije? Ne dvomimo, da ima v tem oziru notranji minister res dobro voljo, da korupcijo zatire. Toda njegov trud bo čisto brezuspešen, če bo začel korupcijo zatirati pri uradnikih. To bo le kaplja v morje. Če se hoče korupcijo res zatreti, potem je treba začeti preganjati na vrhovih, ker pri glavi smrdi riba! Ali pa bo imel g. Maksimović pogum segati tako visoko? Hoteli bi, da bi ga imel, toda upanja imamo le malo.

V svojem ekspozéu je notranji minister z vsem poudarkom napovedal skorajšnje oblastne in občinske volitve. Pozdravljamo to njegovo napoved, toda veliko bolj bi jo pozdravili, če bi mogli biti prepričani, da ni samo obljuba. Zakaj tudi v tem poglavju je imel g. Maksimović dovolj prilike, da dokaže svojo dobro voljo. Samo eno stvar bi opomnili: ljubljanske občinske volitve! Zakaj ne poskrbi g. Maksimović, da pride Ljubljana do svoje avtonomije, zakaj trpi, da je uprava Ljubljane v rokah eksponentov SDS, ki jo ljubljansko prebivalstvo odločno odklanja. Volitve so vendar to voljo Ljubljane dovolj jasno dokazale!

In oblastne volitve! Vsako leto se nam obetajo, a nikdar se obljube ne uresničijo. Pa čeprav imamo skoraj stalno vlado, ki se ponašajo kot edino prave zaščitnice ustave. In ustava vendar jso in nedvojbeno zahteva, da se izvolijo oblastne samouprave. In vendar je ta dolžba ustave že stalno kršena leta in leta! In sedaj naj veruje, da se te volitve takoj izvrše?

Ne zadostujejo več lepe besede, temveč narod hoče dejanja. Vsa moč in še nekaj več, kakor bi smela po zakonu biti, je v rokah vlade. In vendar nas pita le z obljubami! Naj že enkrat prične z dejanji, ker obljuba je bilo v resnici že več ko zadosti.

Govor notranjega ministra je zato nepopoln. Slišali smo samo prvi del, do čim moramo na drugi in najbolj važni del še čakati! Bojimo se, da bo treba čakati še precej dolgo in zato ne moremo reči na govor Bože Maksimovića drugo: ko stara pesem, ki smo je že sili!

ZEMLJORADNIKI SE RAZCEPIJO.

Beograd, 6. marca. V poučenih krogih se zatrjuje, da pride v kratkem do razkola med zemljoradniki.

Seja radikalnega kluba.

NOBEN RADIKALNI POSLANEC NOČE BRANITI PRORAČUNA. — OSTRA KRITIKA LJUBE JOVANOVIĆA IN DRUGIH POSLANCEV. — AMANDMANI BODO ZNAŠALI 780 MILIJONOV.

Beograd, 6. marca. Včerajšnja seja radikalnega kluba so pričakovali politični krogi z velikim zanimanjem, ker se je mislilo, da bo ta seja precej živahna. Čeprav ni bil najavljen noben dnevni red, se je vendarle vedelo, da se bo razpravljalo o proračunu.

Sejo je otvoril predsednik kluba Ljuba Živković. Naglašal je potrebo, da tudi radikalni poslanci sodelujejo pri debati in da branijo proračun. Ob tej priliki se je razvila daljša diskuzija. Poslanci so ostro kritizirali proračun. Nihče od narodnih radikalnih poslancev se ni hotel prijaviti za govornika, da bi branil proračun pred narodno skupščino.

Razpravljalo se je načelno o tem, ali naj se določijo službeni govorniki ali pa naj se puste poslancem svobodne roke, da vsak govori, kadar hoče in zavzame k proračunu stališče, kakršno hoče. Ker se ni nihče prijavil, da govori kot službeni govornik in da brani proračun, je bilo sklenjeno, da se da poslancem svobodne roke in da se ne določi lista govornikov.

V debati je prvi govoril Ljuba Jovanović, ki je poudarjal, da so nekatere odredbe proračuna profuslavne in protizakonite. Vlada tega ni demantirala, ni pa tudi storila prav nič, da to protizakonitost popravi. Finančni odbor je iz-

vršil svojo dolžnost in dosegel nekaj prihrankov. Odbor je imel dovolj časa in priložnosti, da proračun podrobneje prouči in da doseže večje prihranke. Medtem ko je odbor to storil, se pa vlada pripravlja na nove amandmane, ki naj znašajo 780 milijonov dinarjev.

Tem amandmanom se je treba odločno upreti, ker je to proti zakonu in proti načelu štedenja.

Milorad Vujičić tudi kritizira delo vlade in pravi, da vlada paradira se seljaško politiko, ne stori pa nič seljakom v prid. Banke izterjajo tako velike obresti, ki so po zakonu prepovedane, a za to se nihče nič ne briga.

Govorili so še Vlada Miletić, Svetković, Jovan Cirković, Čaharija Varjačić, Svetozar Stanković in Nedeljko Simonović. Vsi so kritizirali delo vlade in proračun. Zlasti ostro so napadali delo finančnega ministra.

Včerajšnja seja radikalnega kluba je trajala prav dolgo. V političnih krogih se govori, da je bila seja znak važnih dogodkov. Druga seja se vobče ni določila in se ne ve, kdaj se bo nadaljevala današnja diskuzija in ali se bo sploh nadaljevala, ali pa se bo prepustilo poslancem, da nastopajo tako, kakor se jim bo zdelo najprimerneje.

Seja skupščine.

Beograd, 6. marca. Na včerajšnji popoldanski seji narodne skupščine je prvi govoril federalist dr. Zanić, ki je govoril o delu vlade in mnogoštevilne zaostanke dela v uradih. Upravna sodišča in državni svet, ki bi morala jamčiti za pravilno poslovanje upravnih oblasti, teh jamstev nikakor ne dajejo. Med uradniki je mnogo nekvalificiranih. Med upravnimi uradniki je razvito partizanstvo, ki razdira ves sistem. Govornik navaja slučaj Koste Dragičevića in trdi, da je zaradi njega moral umreti neki človek. Vendar se proti Dragičeviću ni postopalo.

Maksimović: Ne vemo, kje je ta človek.
Dr. Spaho: To je sramota, da se ne ve, kje je.

Maksimović: Če ga ni v državi, vendar ne moremo vedeti, kje je.

Dr. Spaho: Kako, da tega ne veste, če pa prejema pokojnino?

Maksimović: Pokojnino ne dobiva on, temveč njegova žena.

Dr. Zanić: Pred vsem: on nima žene. On ni poročen, temveč ima priljubljenico.

Maksimović: Ni res!

Dr. Zanić: Res je. Če ni res, potem vam ni treba odgovoriti na mojo interpelacijo.

Maksimović: Brž, ko bo dovršen proračun, vam odgovorim, ker ni res, kar govorite.

Dr. Zanić: Notranji minister ni niti enega od mnogih uradnikov, ki so kršili volilne

predpise, poklical na odgovor. Proračun kaže, da ima žandarmerija tri generale, 13 polkovnikov, 25 podpolkovnikov, 500 častnikov in 20.000 žandarjev.

Od vsega proračuna za ministrstvo notranjih zadev, ki izkazuje 673 milijonov, odpade samo na žandarmerijo 407 milijonov, na policijo 71 milijonov in 9 milijonov na dispoziციjski fond, torej skupno 483 milijonov samo za javno varnost.

Maksimović: Teslić je davi trdil, da je to vse premalo.

Dr. Zanić je nato omenil še mnogo slučajev nekorrektnega postopanja policijskih organov in orožnikov ter posebno poudarjal slučaj Dragičevića.

Za njim je govoril še dr. Pernar, ki se je bavil s slučajem katere je omenil dr. Zanić. Napravil je v tej zadevi vlogo na notranjega ministra ter mu je bilo obljubljeno, da bodo krivci kaznovani. Težava je pa pri tem, da krivcev ni mogoče najti, ker je bilo dosti žandarjev odpuščenih in se ne ve, kateri so bili prizadeti.

Nato se Gligorić Božović obširno bavi z razmerami v Južni Srbiji in izjavi h koncu, da bo kot samostojni demokrat glasoval proti proračunu.

Ob 8.30 je bila seja zaključena in naslednja napovedana za danes ob 9.

vsi radikalni krogi. Ti krogi hkrati trde, da je ministru financ že odzvonilo. Pašić je v tem vprašanju zelo previden in pravi, da ni lahko dobiti sposobneoa ministra financ in da traja mnogo časa, preden se človek spozna v tem poslu. Pašić pravi tudi, da je dr. Stojadinović po toval v inozemstvo po nalogu vlade in da bo vlada odgovarjala za svoje delo.

ŽELEZNIŠKE TARIFE BODO ZNIŽANE.

Beograd, 6. marca. Minister za promet Krsta Miletić bo po povratku iz Sarajeva imel z direktorji oddelkov svojega ministrstva veliko konferenco, na katero bodo pozvani tudi industrijci in drugi zainteresirani krogi. Razpravljalo se bo o znižanju voznih tarif. Za ta korak se je odločil minister, ker hoče podpreti čim večji izvoz in omogočiti trgovcem čim cenejši prevoz blaga. Istotako se bo razpravljalo o znižanju voznih cen za potnike.

Dr. Stojadinović v Parizu.

Pariz, 6. marca. Jugoslovanski finančni minister dr. Stojadinović je v sredo zvečer dospel iz Londona v Pariz. Najprvo se je prijavil za poset francoskemu finančnemu ministru Doumeru ter je bil že v četrti od njega sprejet. Razgovor je trajal dolgo. Podrobnosti niso znane. Poročalo se je samo to, da je bil pogovor prijateljski in pristrčen. Kakor pa se daznava indirektno, je dr. Stojadinović Doumeru opisal potek pogajanj naše delegacije v Washingtonu in težkoče, na katere je pri opoziciji v senatu naletela ratifikacija italijanskega dogovora o konsolidaciji vojnih dolgov. Razen tega sta se ministra menila tudi o predstoječi ureditvi vojnih dolgov v Angliji. Izgleda, da sta naša država in Francija pripravljene v čim krajšem času začeti pogajanja v Londonu, s čimer bi se tudi pogajanja v Washingtonu dovedla do zaključka. Naša vlada prične s pogajanja v Londonu, kakor izgleda, brž ko bo izglasovan pri nas proračun.

Včeraj popoldne je dr. Stojadinović sprejel posetnike srbskih vojnih obveznic, ki so mu razložili svoje želje. Dr. Stojadinović je obljubil, da bo njih želje uvaževal. Dalje je dr. Stojadinović še včeraj sklical nekaj konferenc s službenimi činitelji ter s francoskimi bankirji in finančniki. Finančni minister se v nedeljo zvečer odpelje z Pariza, tako, da pride v torek v Beograd.

CELJSKEMU ŽUPANU IZREČENO NEZADOVOLJSTVO.

Celje, 6. marca. Na včerajšnji seji občinskega sveta je bilo na predlog dr. Gorčana izrečeno celjskemu županu s 15 proti 12 glasovi nezadovoljstvo občinskega sveta.

PROGRAM SKUPŠČINSKEGA DELA.

Beograd, 6. marca. Minister za prosveto Štefan Radić se je po prihodu v narodno skupščino prijateljsko razgovarjal z Božo Maksimovićem. — Ko bo končana razprava o proračunu ministrstva za notranje zadeve, pride na vrsto ministrstvo za narodno zdravje in ministrstvo za vojno in mornarico. Finančno ministrstvo se bo obravnavalo šele, kadar se vrne dr. Stojadinović v Beograd. Pričakujejo ga za torek. Takrat pa se predlože skupščini v rešitev tudi razni amandmani, kolikor jih bo vlada na svojih sejah sprejela. Tak način predlaganja amandmanov v parlamentarnih krogih grajajo ter pravijo, da bi bilo treba amandmane predložiti tedaj, ko se vodi razprava o proračunih posameznih ministrstev.

FRANCOSKO - JUGOSLOVENSKA PRIJATELJSKA POGODBA.

Beograd, 6. marca. V ministrstvu za zunanje zadeve potrjujejo vest o sklenitvi francosko-jugoslovenske pogodbe in pravijo, da je imel dr. Ninčić v tej stvari dolgo konferenco z Briandom. Ta pogodba mora upoštevati tudi sporazume, ki so sklenjeni z drugimi državami, zlasti z Italijo. Pogodba bo ratificirana, brž ko jo obe stranki končno stilizirata. Hkratu bo naša država tudi z Anglijo sklenila pakt prijateljstva.

FRANCOSKA NAVODILA ZA ZENEVO.

Pariz, 6. marca. Ministrski predsednik Briand je včeraj na čast dr. Ninčiću priredil zajutrek. Povabljen je bil k zajutreku med drugimi tudi jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Spalajković. Včeraj je Briand sprejel italijanskega poslanika v Parizu. V Pariz je prišel tudi poljski minister zunanjih zadev Skrzynski, ki ga bo istotako sprejel ministrski predsednik Briand.

vgijev hlev.

V Beogradu so odkrili zopet par umazanih afer in »Slovenski narod« je napisal zato uvodnik o Avgijevem hlevu. Da je v naši upravi, pa tudi v našem javnem življenju mnogo Avgijevih hlevov, je brez dvoma. Ravno tako brez dvoma pa je tudi, da »Slovenski narod« ni tisti Herkules, ki bi mogel izčistiti le en Avgijev hlev.

Nerednosti, poneverbe in tatvine se niso pričele vršiti šele danes pod vlado RR, temveč vse in še hujše stvari so se vršile ravno tako prej, ko je vladala vlada, ki je bila »Sl. N.« pri srcu. Tedaj pa je mladinski popoldnevnik vzorno molčal in dan na dan je hvalil vlado, kako da pod njo vse napreduje. Danes pa je ogorčen, danes pa igra moralista. Ali misli mladinski popoldnevnik, da je pozabljenost ljudi res tako velika, da bodo nasledili njegovi neiskreni metamorfozi?

Neiskreni, ker če bi hotel mladinski popoldnevnik res izčistiti Avgijev hlev, bi moral začeti tistega, ki je njemu najbližji. Ni treba leteti po Avgijev hlev v Beograd, tudi v Ljubljani ga je dovolj in če »Slov. narod« ne ve, kje je ta hlev, naj gre vprašati v tajništvo SDS. Pa če se boji, da gospodje od SDS ne bi hoteli pokazati svojega umazanega perila, potem naj pobrska po svojih starih številkah, nazaj v čase, ko še ni bil prodan proti izrecni volji pok. Ivana Tavčarja.

Tam bo našel potem mladinski popoldnevnik pogodbo, ki so jo za SDS podpisali Josip Turk, dr. Dinko Puc, dr. Gregor Zerjav in prof. Reiser. Kaj je bila vsebina te pogodbe, je splošno znana stvar. Ravno tako pa je znano, da ta pogodba ni bila izpolnjena, temveč da je bila dana beseda snedena. V slovenskem političnem življenju se je tedaj prvič zgodilo, da bi stranka zakrivila besedolomstvo in za to tem bolj čudno, če se najde list, ki tako besedolomstvo ne samo ne obsodi, temveč ga tudi zagovarja. In tak list naj izčisti Avgijev hlev!

Pa če se zdi »Slov. narod« ta stvar premalenkostna, naj stopi na sodnijo in naj se zainteresira za tožbo dr. Zerjav proti Kamenaroviću. Mnenja smo, da bo tu našel mladinski popoldnevnik obilo prilike, da pokaže svojo dobro voljo za izčiščenje našega javnega življenja.

Takih in sličnih stvari ve končno »Slovenski narod« sam še cele kupe, toda čeprav jih ve, vendar o njih ne piše. Zakaj mladinski popoldnevnik je ogorčen samo tedaj, kadar more udariti po strankarskem nasprotju, pred lastnim pristašem pa se njegova moralna ustavi. Tedaj je vse oproščeno, tedaj ni greha.

Proti nasprotniku pa je seveda mladinski popoldnevnik ogorčen. Tu je naravnost neizprosni in če treba si tudi sam izmisli stvar, samo da more igrati moralista. Klasičen pri-

mer za to je zgodba o zidanju palače čekovnega zavoda. Ko je bila gradnja te palače pod režimom PP ustavljena, je mladinski popoldnevnik molčal. Danes pa se razburja — a vsa nameravana kupčija hiše Jadransko-podunavske banke je izmišljena. Tako čisti mladinski popoldnevnik Avgijeve hleve.

Ni čuda potem, če ta dični list ni smatral uradniških persekucij za Avgijev hlev, temveč če je v vseh melodijah zagovarjal persekucije in hvalil trdo roko, ki je te persekucije izvrševala. Danes, ko se storjene krivice popravljajo, pa seveda rolni mladinski popoldnevnik proti nemoralnosti persekucij. In list s tako ogabno dvojno moralno se hoče po tavljati v vlogi Herkulesa! Pa še na svoja stara leta povrh!

Pa če je »Slovenski narod« že tako zelo za čiščenje v našem javnem življenju, potem naj pove javnosti, kako je bila izvršena zadnja prodaja »Narodne tiskarne«. Kdo je dal denar? Ali je bil dan samo slovenski denar?

Zlasti pa opozarjamo mladinski popoldnevnik na zadnjo »Orjunec«. Ne toliko zaradi njenih napadov na Trboveljsko premogokopno družbo, ker proti tej se upa danes pisati tudi »Slovenski narod«, ker so njegovi šefi izgubili vpliv in še nekaj drugega pri TPD, — pač pa ga opozarjamo na članek »Sistem«. V tem članku se med drugim tudi sporoka, kako imajo večino kreditov Narodne banke na Štajerskem nemški trgovci in kako se zapostavljajo slovenski. In v prvi vrsti se omenja med temi nemškimi trgovci g. Westen iz Celja. Iz svojega pa bi k članku »Orjunec« dodali, da to popolnoma odgovarja resnici in da dobi s pomočjo g. Westena vsak nemški trgovec kredit, dočim slovenski trgovci, tudi nacionalno zaslužni, ne pridejo do te sreče!

Ali bi mogel morebiti povedati mladinski popoldnevnik, zakaj ima g. Westen tako dobre stike pri Narodni banki? Ali bi mogel povedati mladinski popoldnevnik, kdo je bil posrednik?

Na vse te stvari naj odgovori najnovejši Herakle na stara leta, ker vse te stvari slovensko javnost v prvi vrsti zanimajo. O beograjskih škandalih pa naj mladinski popoldnevnik raje molči, zakaj molčal je tedaj, ko je bila njegova beseda vsaj nekaj vplivna in zato naj molči še sedaj, ko je izgubil in zapravlil vso svojo dedščino in vse svoj dober glas.

Molči pa naj tudi vsled tega, ker mu ni treba misliti, da javnost ne vidi konjskega kopita, ki moli iz njegovega nepristnega ogorčenja. S hinavščino se danes ne da več delati politične kariere in mladinski popoldnevnik te resnice ne bo ovrgel, kakor ne bo skušal očistiti Avgijevega hleva v lastni stranki.

Politične vesti.

— **Radikali v Ljubljani.** Pod tem naslovom poroča beograjska »Samouprava«: »Nesoglasja, ki so obstojala med ljubljanskimi radikali, so popolnoma poravnana in dosežena je sloga, ki jamči, da bo radikalna stranka v Ljubljani z uspehom nadaljevala svojo močno akcijo. Na radikalni skupščini, ki je bila 11. februarja, so se izvršile volitve novega mestnega odbora, ki šteje 24 članov. Ta odbor se je konstituiral in izbral za predsednika odvetnika dr. Vladimira Ravniharja, prvega podpredsednika višjega železniškega inšpektorja Petra Romautra za II. podpredsednika svetnika apelacijskega sodišča dr. Ivana Modica. Za tajnika je bil izvoljen dipl. agr. Alojzij Jamnik, za blagajnika višji kontrolor drž. železnice Davorin Topolivec in

za delegata za širši glavni odbor minister n. r. dr. Niko Zupanič. — Novoizvoljeni mestni odbor pričakuje, da ga bo strankino vodstvo resno podpiralo v njegovem delu za širjenje radikalne stranke in da se bo zlasti zavzelo za to, da se upravičene zahteve odbora v najkrajšem času izpolnijo. Mi čestitamo ljubljanskim radikalom na tako lepem primeru sloge in složnega dela, ki mora vsem radikalom služiti kot zgled in primer.« — Zakaj neki tako »informirani« mladinski tisk ne poroča o obnem zboru ljubljanskih radikalov? Ali je v resnici tako grenko, da so intrige zopet enkrat padle v vodo?

— **Poslanec Klekl in Vatikan.** — Poslanec Klekl je rekel, da je prišel v parlament na željo in z dovoljenjem Vatikana. Ker pa je

splošno znano, da Vatikan pošilja na odlična mesta jako pametne in prebrisane ljudi, izgleda, da je poslanec Klekl s svojo trditvijo nekoliko pretiraval.

— **Seja skupščine.** Na včerajšnji dopoldanski seji se je nadaljevala debata o proračunu notranjega ministrstva. Kot prvi je govoril radikalni poslanec Cisković. Govoril je skoraj izključno le o razmerah v Južni Srbiji in ostro grajal politiko ministra Maksimovića. Ta politika je kriva, da albanski trgovci potujejo raje preko Grške, dasi jim je bolj od rok, kakor preko naše države. Cicković pa je priznal, da je nevarnost četaških in kačskih akcij zelo zmanjšana. Mnogo pozornosti je vzbudil davidovičev posl. Pečić. Govoril je nad eno uro in zelo stro napadal vladno plitkost, ki da je politika nasilja in terorja. Državlanske pravice se teptajo, kar se zlasti silno občuti na jugu države. Glasoval bo seveda proti proračunu. — V imenu sremških poslancev je govoril posl. Moser. Napadel je vlado vsled njenega terorizma manjšinami. Seja je bila nato prekinjena in se nadaljuje popoldne.

— **Posl. Kulovec o dr. Baltiču in dr. Pirkmajerju.** V proračunski razpravi je govoril posl. Kulovec tudi o dr. Baltiču in dr. Pirkmajerju in opisoval delovanje obeh zlasti za časa volitev. Med drugim je dejal po »Slovenec«: »Te nezakonitosti se niso vršile samo za časa volitev, ampak se nadaljujejo tudi sedaj. Strankarstvo in nezakonitost se izvršujeta dalje. V nasprotju z zakonskimi odredbami se politične stranke favorizirajo. Zlorablja se uradi in uradniki. Stranke, ki imajo opraviti s političnimi oblastmi, se izprašujejo o politični pripadnosti. Po pripadnosti se računajo politični predmeti.« Poslanec podrobno osvetljuje delovanje in postopanje velikih županov Baltiča in Pirkmajerja in navaja slučaje, ki so v izrečnem nasprotju s postavljenimi zakoni, nadaljujoč: »Za njuno nepravilno postopanje bi lahko navedel neštete primere. To niso samo posamezni pojavi, to je sistem. Da tako delo ni v korist ne ljudstvu ne državi, je jasno. O demokraciji ne moremo govoriti, ker nimamo nobene samouprave.«

— **Gradnja poslopja poštnega čekovnega zavoda.** Kakor smo se informirali v pošt-nem ministertvu sploh nič ne vedo o kakem nameravanem nakupu stanovanjske hiše Jadransko-podunavske banke za nastanitev čekovnega zavoda. Vsa stvar je še danes tam, kamor je bila vržena od vlade PP. — Iz te informacije se vidi, da so si mladinski generali vso stvar izmislili, da bi lahko oprali sebe in obenem kovali še za sebe politični kapital. Ponovila se je torej sliha mistifikacija, kakor se je zgodilo pred meseci, ko je dr. Krajač šel iz mladinskih listov izvedel, kaj da on namerava.

— **Oster Benešov odgovor Bethlenu.** — Na seji češkoslovaškega parlamenta je podal dr. Beneš temeljit in oster odgovor Bethlenu. Naglasil je, da je Bethlen odgovarjal na stvari, ki sploh v debati niso bile, dočim je na najbolj odgovora potrebne stvari molčal. Dognano je, da je Nadossy vedel, da se ponarejajo bankovci in dognano je, da bi se morali krivci tudi ugotoviti. Dejstvo je dalje, da je češkoslovaška vlada dne 15. februarja 1923 poslala madjarski vladi note, v kateri naznanja, da sumi madjarsko policijo, da je pri ponarejanju bankovcev soudeležena. Na to noto ni dala madjarska vlada nobenega odgovora in niti ena oseba, ki je bila v češkoslovaški notni omenjena, ni bila zaslišana. Pač pa je budimpeštansko državno pravdnistvo ustavilo 20. marca 1923 preiskavo, ker so bili češki bankovci že leta 1922 vzeti iz prometa in ker po njenem mnenju ponarejanje takih bankovcev sploh ni kaznivo. Temu nasproti pa je treba konstatirati, da so bili ti bankovci še leta 1923 veljavni in da

so jih uradi še vedno sprejemali. Velepomemben je oni del govora dr. Beneša, ko ugotavlja, da je imel dr. Bethlen gotovo namero in gotov cilj, ko je omenil v parlamentu, da se naj preiskava ne tira predaleč in ko je poudarjal, da se nas preiskava ne tiče. Če je Bethlen to trdil, potem je moral vedeti več, kakor pa je preiskava dognala in Bethlen je vedel več. Končno ugotavlja dr. Beneš, da je bil načrt za ponarejanje frankov izdelan istočasno, ko so se ponarejale češke krome in da so vršili falzifikate isti ljudje.

— **Ponudba garancijskega pakta ni preklicana.** Ker je madjarski zunanji minister odklonil vsled trianonske pogodbe garancijski pakt s Češkoslovaško, mu je odgovoril Beneš sledeče: Minister Valko je potisnil garancijski pakt na stranski tir. Tudi to je treba pred javnostjo poudariti. Javnost bo morala konstatirati, če obstoje težkoče za sklenitev tega garancijskega pakta, ki naj vsem zajamči mir, ali ne. Nemčija je imela večje težave in jih je premagala. Tudi mi jih ne smatramo za nepremagljive, temveč samo za pretvezo gotovih faktorjev. Odgovarja se nam z rezervami in z izgovori. Tudi to je odgovor za mednarodno javnost. Kljub temu pa se ne bomo izneverili svoji politiki in smo vedno pripravljeni skleniti z Madjarsko garancijski pakt.

— **Pomembna napoved Brianda.** V francoskem parlamentu je izjavil Briand, da ne more govoriti o falzifikatorski aferi, dokler ni stvar dozorela. Tudi se ne more ničesar ukreniti, če bo Bethlen zastopnik Madjarske na seji Zveze narodov, ker si pač Madjarska sama določa zastopnike. Toda francoska vlada je storila svojo dolžnost. Ona zahteva sankcije. Nastopili bomo skupno s Češkoslovaško in svojimi prijatelji. V neverjetnem dejstvu obstoja band je ogrožen mir. Te bande mora Zveza narodov obsoditi. Pravici bo zadoščeno, toda ne sme se v potek dogodkov posegati.

— **Minister Pesthy, ki se je tako nerodno zaklepetal v madjarskem parlamentu, bo zletel.** Dobil bo še mnogo družbe tudi iz vrst onih, ki se niso zaklepetali.

CEKIN.

Ko je bil za časa ministrovanja dr. Zerjava sprejet pravilnik o bratovskih skladnicah, ni mogel mladinski tisk prehaliti, kako dober in socialen je ta pravilnik.

V sredo pa se je vršil v Ljubljani protestni shod, ki ga je priredila tudi dr. Zerjavova »Unija«. In z njenim pristankom je bila sprejeta resolucija, ki v svoji 5. točki zahteva, da se mora tako hvalisani pravilnik nemudoma popraviti.

Med drugim pravi namreč ta pravilnik, da izgubi delavec, ki že šest mesecev ne dela v podjetju, ali ki je šel na delo v tujino, vsako pravico do podpore iz bratovske skladnice. Sedaj, ko se je pričela v Trbovljah redukcija, vidi celo Zerjavova »Unija«, da je bil tako hvalisani pravilnik samo — cekin.

IZ BEOGRAJSKEGA INSERATA.

»Samouprava« objavlja sledeč inserat: Stroj za tovarno za kolesa:

- 1 kopirnašina,
- 1 nabenkopirnašina,
- 1 špajhenkopirnašina,
- 1 univerzalradnašina,
- 1 nabenbihsenormnašina,
- 1 tajlaparat

se prodajo...

Res ne vem, ali naj bodo te besede dokaz za edinstvo srbskega in nemškega jezika ali pa priporočilo za nas, da uvedemo zopet »kuhljajč«. Čudno le, da tudi »Jutro« ne piše že v tej edinstveni »sprahi«.

Mark Twain:

Jubilej

Mesto Jamestown ob pacifiški železnici ni staro Bog ve koliko čez 15 let, toda znano širrom naše države. Ima železniško postajo in okroglo 2000 duš ali tudi nekoliko več. Natančne številke ni bilo nikdar mogoče ugotoviti, ker je prišla nenadoma vmes kaka smrt ali je pa število zmešal nov porod, za te duše skrbi 100 salonov, v katerih se toči največ pristna žgana pijača.* Poleg teh ima še ravno toliko trgovin.

Marsikdo bi utegnil misliti, da je to nekoliko preveč za 2000 duš. Toda temu ni tako.

Kakih 100 ali 200 milj od mesta pridelujejo namreč petroleje. Pri ti smrdeči tekočini zaposleni možje so pa vedno žejni. Niti se ne ustrašijo par 100 milj dolgega pota, da si ugase svojo večno žejo. Poleg teh odličnih stebrov človekoljubnih salonov ne smemo pozabiti še drugih enakovrednih podpor. To so možje, ki preganjajo nedolžne kosmate živali zavoljo njihove kožuhovaline. Ko si ti možje nastrele ali nalove dovoljno kožuhovaline, pelje jih pot v Jamestown. Tu zamenjajo svojo kožuhovalino za dolarje, strelivo in drugo orodje ter za žgano pijačo. Največ seveda, za poslednjo. Kdo bi jim to zameril. Saj so poprej vendar mesece in mesece stradali in kot gentilemani stoječno prenašali svoja suha grla od lovišča do lovišča.

Vsa policijska oblast v Jamestownu je bila od vsega početka osredotočena v rokah našega junaka, globoko izobraženega moža. Naš junak je Jak Patrik D' Onell. Ime že kaže, da so njegovi predniki svojedobno sadili, pridelovali in jedli krompir na zelenem otoku. Toda on, čegar praded je že stopil na ameriška tla, zavrzel je vse zveze z zelenim otokom in se poamerikanil od temena do podplatov.

Ako smo ravnokar približili, da je bila vsa policijska oblast v njegovih rokah, zapisali

smo čisto in golo resnico. Jak Patrik D' Onell je bil namreč edini varuh javnega miru in reda v Jamestownu, vrhovni šef in svoj lastni podložnik v eni osebi.

Castivredni D' Onell seveda ni bil samec. Samski stan bi gotovo silno škodil njegovi odgovorni službi in ugledu. Oženjen je bil in hudobni jeziki — kje takih ni — so celo trdili, da je dvakrat oženjen. Pri tem ni treba misliti kar na kako bigamijo. Ker je to njegova zasebna zadeva, ne bomo vtikali v njo svojega nosu. Jako mlad je bil še tedaj, ko si je polskal družico za pot skozi življenje. Ko se je prvi med prvimi naselil v Jamestownu, bil je že oženjen in bogato blagoslovljen z zarodom. Pravijo, da je to stara navada do devetega kolena pri otrocih želenega otoka. Komaj so mu otroci dobro slekli svoje umazane otroške srajce, pognal jih je po svetu s trehuhom za kruhom. Od tedaj je s svojo boljšo polovico ostal sam v Jamestownu.

Svojo policijsko službo je opravljal z vso vnamo. Njegova službena vnama je bila tako silna, da se razni tolovaji in razbojniki s slično zločinsko sodrgo vred niso drznili niti prestopiti pragu njegovi policijski oblasti zaupanega mesteca, ker je ljubil red, pustil je ključ do vežnih vrat v rokah svoje ženice. V skrbi za njegovo zdravje je ženica ključ za vedno obdržala. Zato je naš junak, najsi je zunaj brila burja ali ne, bil sneženi metež ali ne, lahko vse noči prebil v postelji. Tako se je mogel temeljito odpočiti od svoje naporene službe.

Seveda so meščani, ki so zbog službene vname in čuječnosti našega junaka lahko mirno spali, moža globoko spoštovali in ljubili. Posebno vidne dokaze splošnega spoštovanja in ljubezni so nudile knjige in drugi zapiski vseh trgovcev in gostilničarjev. V njih se je čisto čitalo ime našega junaka poleg zelo častljivih številk. D' Onell je bil namreč častljivi bolj slabega spomina. Kadar ga je zapustil spomin, kar se je zgodilo vsaki dan po večkrat, pozabil je na poravnavo svojih računov. Toda tega mu ni nihče zameril. Kakaga običajnega godrnjanja in rahlih, četudi glasnih opominov vendar ne bo mo uvrščali med zamere.

Kako ga someščani ljubijo in spoštujejo, pokazalo se je jasno pred nekaj leti, ko je praznoval petindvajsetletnico svojega službovanje v Jamestownu. Tedaj je bilo vse mesto na nogah. Staro in mlado se je kosalo med seboj, kdo bo bolj počastil našega junaka. Ljubeci someščani so mu priredili bakljado, serenado in podoknico. A ne samo to! Požrtvovalne meščanke so pod pokroviteljstvom žene našega junaka vpriporile javno zbirko, ki se je obnesla naravnost sijajno. Poleg dišečega ovetja in drugih potrebnih so nabrale tudi precej dolarjev. A ne samo dolarjevi! Posebno številni so bili salsidrani računi, s katerimi so se mu oddolžili hvaležni someščani trgovske in gostilničarske stroke.

Na to sijajno proslavo se je spomnil D' Onell, ko je imel zopet kačo v žepu, svoj kredit pa vsestransko izrpan. Svojih misli ni obdržal v svojih možganih, temveč jih zalupal in odkril svoji sivi volkulji. Tako je, kadar je hotel biti posebno ljubeznjiv, nazival svojo življenjsko tovarišo.

Siva volkulja je za te misli zagrabila z dvema rokama. Hkratu je odločila, da mora D' Onell praznovati petdesetletnico svojega dela za javni blagor. Njegov ugovor, da je še le pred kratkim slavil petindvajsetletnico, zavrgla je s prepričevalnimi razlogi:

»Ali ne veš, Patrik, da je nekaj tednov po tvoji petindvajsetletnici pogorelo naše mestce. Ta nesreča je tako pretresla in potrla meščane, da so se razun naju do zadnjega porazgubili po drugih državah naše unije in naju pustili sama na žalostnem pogorišču. Toda prišli so novi meščani, ki niso sodelovali pri tvojih dotedanjih proslavah in še manj pri tvoji petindvajsetletnici. Zato morava z mirnim srcem postaviti na dnevni red proslavo tvoje petdesetletnice, odkar vršiš policijsko oblast v Jamestownu. Da bo proslava dostojna in sijajna, bo moja briga. Za zmanjšanje sijajem tudi ne bo zaostajal gmotni efekt. Za poslednjega prevzamem vsako jamstvo.«

Tako je govorila siva volkulja. Njene jedrate besede so seveda popolnoma prepričale našega junaka. Ona je pa vzela stvar v roke takoj in prevdarno.

Še isti dan je bila osobno v uredništvu

obeh v Jamestownu izhajajočih časnikov. Enemu je bilo ime »Glas rdečega bivola« in drugemu »Sapice od skalnatih gor«. Oba sta imela okroglo po 300 stalnih naročnikov. Ako je bilo med naročniki kaj plačujočih in koliko, bila je uredniška tajnost. Izhajala sta po potrebi. Včasih bolj pogosto, včasih bolj poredko, kakor so pač nanesle javne prilike.

S prepričevalno zgornostjo je siva volkulja dopovedal glavnima urednikoma obeh listov, kakšen jubilej se bo v kratkem slavil v Jamestownu. Da ne bi uredništva preveč obremenila z delom, pritresla je s seboj še sijajno pisane uvodne članke, razne dopise in drobne vesti. Vsi ti duševni proizvodi so se vrteli izključno okrog petdesetletnega službenega delovanja vrhovnega policijskega uradnika v Jamestownu. Siva volkulja ni odšla poprej iz uredništva, dokler ji ni bila od obeh strani objuljena posebna izdaja v slavnostni obliki.

Tedaj je zarjul »Glas rdečega bivola«, da se ga je slišalo notri do bele hiše in še dalje do atlantskega morja. Istodobno je kot strašni tonado zasumela in zahreščala »Sapica od skalnatih gor«. Mogočnost in sila tega tornada so občutili notri do Friska in še dalje po tišem oceanu.

Komaj sta skoro ob isti uri zagledale beli nad obeh slavnostni izdaji, že je bilo v Jamestownu vse po koncu. Radi dostojne proslave redkega jubileja ustanovil se je takoj damski odbor s sivo volkuljo na čelu. Ti damski odbor je s priljubljenimi nabiralniki polami oblezel vse trgovce, gostilničarje in druge meščane. Zetev je bila bogata in sijajna.

Ko je bila siva volkulja z žetvijo gotova, določila je dan jubilejne proslave. Z ozirom na eminentno kulturno važnost tega jubileja je proslavo razdelila na dva dneva. Od prvega dne si je izposodila edino večer. Zvečer se je imela vršiti svečanostne razsvitljave celega mesta prižigati sijajna bakljada s serenado in podoknico pred slavljencevim stanovanjem. Ves ostali del jubilejne proslave je pa naprta bodočemu dnevu.

Po odlični zaslugi neumorne sive volkulje in nad vse požrtvovalnega častnega damske-

* To je bilo pred prohibicijo. Danes nima mnogo več duš, toda 195 salonov.

Opozoril stavec-statistik

Kokalj Marijana:

Vzhod in zahod.

Azijati — pravijo onim, ki danes eksperimentirajo s svojo krvavo revolucijo ne samo za sebe, za bolno mater Evropo, temveč za vse človeštvo. Vidijo samo rdeči trak bratomorstva. Ne čutijo pa v njem dilanja vstaja, joče duše.

Balkanci! — Tako zamehujejo nas, ki smo na pragu Orienta; pred nami je nekulturen vzhod s svojo bodočnostjo; za nami zapad s svojo blestečo preteklostjo.

Bilo in bo se srečava v nas. Kulturni spomeniki stoletij, divna comedia, glorijski tiranov — mi pa s pogorišči iz svetovne vojne, s tragedijo Kosova in infernom neosvojenih bratov, kaka razlika!

Oni so pijani nekdanje slave; mi smo polni vere v svojo moč, mislijo.

Nekoč so pribežali od vzhoda umetniki, filozofi in ustvarili dobo renesanse; danes lije iz osrčja Bosne širom naše domovine in čez njene meje — renansa duš.

Duševni preporod in Miljenko Vidović je njegov prerok. 21. marec (t. j. 1. pomladanski dan po koledariku) bo prvi praznik prosvitljanih duš, praznik vseh onih, ki nosijo ime človek z dostojanstvom in vrednostjo. Stiče se priložnost imenju reformatorja in praznika. Kakor je v prirodi v onem hipu samo ljubezen in lepota, tako naj bo tudi v duši človekovi. Vsi, ki so zaničevani in brezpravni;

vsi, katerim je bila duševnost velika bol, ker se ni mogla izživeti v svetu avtov, brezžičnega telefona, športa in plitve literature — vsi se lahko poživijo v kristalni studenčnici človekoljuba Miljenka Vidovića in njegovega pokreta.

Kako je velik človek, kadar se zaveda vsečlovečanskega čustva. V njem ni sovraštva in hinavščine, nizkotnih strasti in mrženj. Več je kakor vsi oni, ki jih dišijo briljanti in odlikovanja in naj nosi capinsko obleko.

Ta duševni preokret je bil nujna posledica povojne psihoze. Tako ni moglo iti dalje, kakor ni mogel carizem biti več dogma ruskega naroda, kakor bodo vojaški diktatorji samo meteorji.

Revolucija duše je jača od orožja. Človeka lahko ubiješ, njegovih idej pa nikoli.

Zapad propada v bombastu, ostareli je, izživel se; slovanski vzhod pa se probuja in je mlad, zdrav, globok, razumen, nadarjen.

Balkanci — ne ozirajmo se na zapad, kjer je trhla slava, kjer so mrtve duše, oziramo se na vzhod, tam izhaja solnce, življenje! Mi nismo ljudje zvanečih fraz in maskiranih lic in umazanih kupčij z manjšinami — mi smo ljudje dela in ljubezni.

In naša nova, mlada, kultura duše — bo zmagala, saj ima vse predpogoje za to.

O problemu pocenitve premoga

piše univ. profesor inž. Jos. Kropač:

Pocenitev premoga je tako v zasebnem, kot v narodnogospodarskem interesu nujna, je pa tudi izvedljiva.

Kakšnega pomena je premog za vse gospodarsko življenje, je znano in ni treba razlagati. Omenim samo kratko, da se zvišajo vsled visoke cene premoga v mnogih industrijah proizvodni stroški vsled česar postanejo podjetja nezmožna za konkurenco s proizvodi inozemstva, ki obratujejo pod ugodnejšimi pogoji.

Pri nas se je skušalo prisiljati takim podjetjem na pomoč z zaščitno carino. Posledice zaščitne carine so pa, ne samo za konsumenta, vemo tudi za zaščitna podjetja sama pogubosne. Stvar je namreč sledeča: Konsument občuti posledice takoj po uvedbi zaščitne carine, ker zvišajo zaščitena podjetja navadno cene svojih proizvodov za celi carinski znesek. Zaščitena industrija pa, ki profitira sprva brez zasluge in na škodo konsumenta, obratuje po svojih navadno zasluženih metodah naprej, tako, da zaostane v kratkem času za inozemskimi podjetji tako glede kvalitete kot glede cene. Posledica tega je, da se prične konkurenca z inozemskimi podjetji znova. Končni efekt je kriza domače industrije.

Samo zdrava konkurenca zamore ozdraviti našo industrijo in naš gospodarski položaj. Do tega prepričanja so prišli tudi že uvidnejši od naših industrialcev sami.

Tudi dobitek, ki ga ima država od prestroge zaščitne carine, je problematičen. Vsled zvišanja cen se oslabi gospodarski položaj konsumentov in s tem njegova davčna moč, tako, da posega končno izguba, ki jo utrpi država na izpadlih davkih dohodke iz carine.

V interesu povzdige gospodarskega stanja industrije, ki rabi premog kot glavni obratni material, je edino pravilno, da se prilagode cene našega domačega premoga cenam inozemskega premoga. Edino na ta način postane naša industrija zmožna konkurence. S pocenjenjem premoga se pa omogoči onim

našim podjetjem, ki rabijo premog kot glavni obratni material intenzivnejše obratovanje, vsled česar se bo povpraševanje po premogu zvišalo in bodo mogla naša premogokopna podjetja svoj obrat celo povečati, mesto restringirati. Iz tega sledi, da je v vitalnem interesu naših premogovnih podjetij samih, da se znižajo cene domačega premoga vsaj na mero cen na svetovnem trgu.

Način, ki se ga je poslužila pred časom država, da bi omogočila znižanje cen premoga, namreč znižanje prevozne železniške tarife je bil popolnoma pogrešana mera. To pa zato, ker se ni raztegnila ista udobnost tudi na inozemski premog, posebno na črni premog, ki ga moramo vsled pomanjkanja uvažati. Mesto, da bi se bilo storilo to, se je uvedla za tuj premog celo še uvozna carina, katere učinek je ta, da drži cene domačega premoga na njih preširani višini.

Kljub uvozni carini in kljub višjim prevoznim stroškom je inozemski premog v nekaterih slučajih cenejši ko domači. 1 tona trboveljskega premoga s 4000 kalorijami stane v Ljubljani ca. 400 Din, 1 tona angleškega s 7000 kalorijami za 600 Din, dasi je obremenjena s 60 Din carine in 40 Din višjih prevoznih stroškov. Za 1.000.000 kalorij trboveljskega premoga plačamo torej 100, za 1.000.000 kalorij angleškega pa samo 86 Din. Ako bi veljale za angleški premog iste ugodnosti kot za domačega, bi stalo 1.000.000 kalorij angleškega premoga celo samo 72 Din. Zato uporabljajo nekatera podjetja angleški premog, ki ima še to prednost, da da manj pepela.

Če bi se cena domačega premoga prilagodila ceni angleškega, bi stala ena tona trboveljskega premoga v Ljubljani 4 x 72 Din, to je 288 Din, v Trbovljah celo samo 258 Din, dočim ga prodaja T. P. D. loco Zagorje, Trbovlje in Hrastnik po 280 Din. Če bi se cena domačega premoga prilagodila ceni angleškega na svetovnem trgu, bi se morala pa cena trboveljskega premoga znižati najmanj za 15%.

ga odbora izvršila se je jubilejna proslava točno po vspredu in načrtu.

Na predvečer so takoj po solnčnem zahodu po vseh hišah začele goreti na oknih luči, lučice in transparenti. Transparenti so imeli napise, slaveče sijajno preteklost in zgodovinsko sedanost našega slavljenca. Pri železniški postaji se je formirala povorka z bakljami, godci, pevci in ostalo brezštevilno množico. Na čelo povorke se je uvrstilo pevsko društvo »Hripari Jerjavici. Ko je bilo skupaj dovolj občinstva in gledalcev, prišlo je življenje v povorko. Ob glasnih zvokih naše narodne himne krenila je povorka proti slavljenčevemu stanovanju. Le-tam so najprej trikrat ponovili narodno himno.

Na to je stopil iz množice slavnostni govornik, če poprej za to delo naprošen. Nastala je grobna tišina. Iz te grobne tišine je slavnostni govornik z grmečim glasom očitil vse mogoče in nemogoče vrline našemu slavljenču. Poslednji je govornika poslušal pri oknu v objemu sive volkulje in si brisal solze. Urnebesni pritrdilni klici iz množice ob posebno izrazitih govornikovih besedah in grmenju so pričali, da govori naprošeni govornik iz dna srca svojih sosedanov. Ko je govornik končal svoje grmenje, zadonela je na čast D' Onellu zopet trikrat narodna himna.

Na to se je do solz ginjen slavljenec v izbranih besedah zahvalil bakljašem, pevcom, serenadnikom in ostalemu občinstvu. V svoji priznani skromnosti je povdarjal, da ni toliko njegova zasluga, če so ga popolnoma iznenadili s svojo spontano ovacijo. Zaslugo za slavo je pripisovati edino njegovi krepi naravi in tako dalje v slogu podobnih zahval.

Po slavljenčevih iskrenih besedah ginjeno občinstvo je dalo svojemu srčnemu razpoloženju še enkrat duška s ponovitvijo narodne himne in se razšlo. Toda ne naravnost domov. Poprej je moralo še napolniti razne salone in le-tam še enkrat preživeti te nepozabne ure s tem, da so razni oživci po večkrat ponovili vse poleg vsočasnega večera.

Drugi dan je D' Onell kot slavljenec in obdam od vseh honorarjev in sive volkulje prejel oboje. Težki koraki in precej vprti na sivo volkuljo je slavljenec brez najmanjše nezrelosti našel pot do svojega domačega ognjišča.

hajalo poklanjat se svojemu odličnemu sosedu. Počasi so ga s sijajnimi nagovorili, ne da bi pozabili le na eno izmed njegovih neštevilnih zaslug in vrlin. Zopet do solz ginjen je slavljenec v svoji skromnosti odklanjal vse te zasluge in vrline, govornikom stiskal roke in jih poljuboval. Deputacije pa niso bile edino iz Jamestowna. Tudi druga mesta od blizu in daleč poslala so svoje poslanke in gratulante, končno tudi dame niso zaostale. Častni damski komite s sivo volkuljo na čelu se je tudi poklonil našem slavljenču. Cele knjige bi morali napisati, ako bi izbrpno hoteli podati točen opis tega zgodovinskega dopolneva. Sicer pa opozarjamo na točno in vestno poročilo, ki sta jo o njem prinesla z največjo nepristranostjo tako »Glas rdečega bivolca«, kakor tudi »Sapice od skalnatih gor«. To poročilo so posnela potem vsa večja in pomembnejša glasila v naši uniji.

Opoldne se je začel in pozno po noči končal slavnostni banket v vseh prostorih renomiranega hotela pri »Krotem Indijancu«. Kuhinja izborna, pijača prvovrstna in brez števila slavnostnih govornikov. Z eno besedo: Nepopisno. Zopet so prišle na mizo vse slavljenčeve zasluge in vrline. Prečitali so se brzjavlj, došli od vseh vetrov naše unije, iz Evrope in ostalih delov našega sveta. Pozdravljen z narodno himno prečital se je brzjavlj iz bele hiše in od samega predsednika. Njemu je sledil z narodno himno pozdrav predsednika našega senata. Za njim je prišel z enakim spremstvom brzjavljni pozdrav predsednika hiše naših reprezentantov itd. Iz starih evropske Evrope je bil slavljenec deležen več odličnih redov iz tičjega in živalskega plemena. Morajo tam imeti že take navade. Navdušenje je naraščalo liki plazovi. Natančen popis slavnostnega banketa je izšel seveda v obeh javnih glasilih, na kar bodi posebej opozorjeno.

Še le pozno v noč se je mogel D' Onell v potrebnem spremstvu svoje sive volkulje izstrgati iz rok svojih neštevilnih častilcev in obožateljev. Težki koraki in precej vprti na sivo volkuljo je slavljenec brez najmanjše nezrelosti našel pot do svojega domačega ognjišča.

Dolžnosti in pravice uradnikov.

ZAHTEVJE NEMŠKEGA N OTRANJEGA MINISTRA.

Na seji glavnega odbora nemškega parlamenta je notranji minister demokral dr. Külz v 10 točkah označil dolžnosti in pravice uradnikov.

Zahteve dr. Külza so pomembne predvsem vsled tega, ker je njim glavni cilj očistiti urade od monarhistične propagande. Ker je v Nemčiji ta propaganda identična z imperializmom in propagando nove svetovne vojne so zahteve dr. Külza tudi v eminentnem pacifiističnem interesu.

Če bi te zahteve prilagodili našim razmeram, potem bi najtočnejše označili stališče dr. Külza, če bi zamenjali besedo republika z državo in republikansko ustavo z vidovdanskou ustavo. Zakaj zmisel zahtev nemškega notranjega ministra je ravno ta, da mora uradnik ustavo vedno spoštovati, pa čeprav se osebno ne bi strinjal z vsemi njenimi določbami. Toda uradnik je le izvršitelj ljudske volje in zato mu v stvarih, ki jih je ljudstvo odločilo, ne gre inicijativa.

Ker je bila pred vojno nemška uprava ena izmed najboljših uprav na svetu in ker je cilj dr. Külzovih zahtev ta, da postane sedanja uprava tako dobra ko predvojna, mislimo, da je nujno potrebno, če se tudi pri nas ne prezre nemških reform za zboljšanje uprave.

Dr. Külz je poučil te zahteve:

1. Ohranitev poklicnih uradnikov z javnopravnim značajem je tudi za republiko, državna nujnost. K temu spada materialno, osebno in službene zagotovila položaja uradnika in pravica do pokojnine in vzdrževalnine za otroke, vdove in osebe, ki jih je uradnik vzdrževal.

2. Uradnik mora zastopati republikansko

državno obliko in se čutiti z državo zvezanim.

3. Uradniki, ki zaničujejo ali smešijo republiko in njene simbole, niso vredni, da služijo narodu.

4. Ne da bi se omejevalo svobodno izražanje mišljenja, mora vendar biti uradnik v kritiki vladnih odredb zmeren in obraniti takt ter dostojanstvo.

5. Nov uradniški zakon naj določi dolžnosti uradnika v zmislu modernega pojmovanja in mora njegove pravice tako zagotoviti, da bo odstranjen tudi vsak videz nasilja in da bo oseben in služben položaj uradnika v vsakem slučaju z jasnimi zakonskimi določili zagotovljen.

6. Zakon o uradniških zastopih naj omogoči uradniku soodločevanje pri njegovih osebnih zadevah.

7. Službeni kazenski zakon mora skrbeti, da se prestopki in samolastnosti uradnika sicer strogo, toda s potrebnimi pravnimi jamščinami za uradnika, kaznujejo.

8. Vsi uradniški zadevajoči zakoni se bodo sklenili le v stalnem kontaktu z zastopniki uradniških organizacij.

9. Naobraževalne možnosti uradnika se morajo povečati in širokogrudno podpirati.

10. Vse delo uradnika se mora vseliti v eno načel: uradniki so sluge celote, ne stranke. Vse delo je služba v dobro celote.

Če bi se pri nas te zahteve izvedle, potem bi pač morala država kot prva pokazati svoje dobro voljo, zakaj ona je najbolj kriva vseh nedostatkov, ki vladajo danes v naši upravi.

Denarna loterija društva „Trgovska akademija“ v Ljubljani.

Hud boj, ki smo ga bili že pred prevratom za lastno slovansko trgovsko akademijo, smo uspešno dobojevali šele po prevratu, ko se nam je po velikih težkotah končno vendarle posrečilo, da je naša nacionalna vlada privolila v ustanovitev Državne trgovske akademije v Ljubljani. S tem zavodom, namenjenim višji komercialni vzgoji trgovskega naraščaja cele Slovenije, je bil položen eden glavnih temeljev za našo gospodarsko osamosvojitve. Dolžnost vlade pa tudi vseh naših gospodarskih krogov je bila, da temu prevážnemu učnemu zavodu posvečajo svojo posebno pažnjo in skrb, da ga opremijo z neobhodno potrebnimi učili in laboratoriji in da mu dajo — kar je za njega uspešen razvoj predvsem potrebno — tudi lastno streho. Zal se pogreša i enega i drugega. Z žalostjo moramo danes ugotoviti, da mora naša Trgovska akademija še vedno življati gostoljubnost Tehniške srednje šole ter se stiskati v docela nezadostnih učnih prostorih.

Ker se na državno pomoč pri vladajočih razmerah ni smelo več zanašati, ako naj se tem nedostatkom odpravimo in naši edini trgovski akademiji v gospodarsko razviti Sloveniji nudi možnost uspešnega razvoja, je bilo potrebna poseči po samopomoči. Na inicijativno uglednih in poštenih mož iz naših gospodarskih krogov se je zato ustanovilo pred tremi leti društvo »Trgovska akademija« z namenom, da podpira naše trgovske akademike, oskrbi in izpopolni Državni trgovski akademiji potrebne učne zbirke in drugo opremo ter ji predvsem sedaj lastno poslopje.

To društvo je zbralo doslej že toliko sred-

stev, da je moglo nakupiti primeren slavlben prostor in da stoji pred zadnjim korakom: gradnjo poslopja za našo trgovsko akademijo.

Da položi še zadnji finančni temelj zgradbi Državne trgovske akademije, prireja veliko denarno loterijo.

Pogoji loterije so najugodnejši, ker bode stala posamezna srečka le 10 Din, a od dobitek, katerih je 865 ter znašajo skupno 300.000 Din so 3 glavni dobitki za 100.000 Din, 50.000 Din in 20.000 Din ostalih 882 pa znaša po 10.000 Din do 50 Din. Kupec srečke torej na eni strani podpira velevažno kulturno akcijo, na drugi strani pa ima za svojo osebo mnogo upanja na znaten dobiček. Zrebanje se vrši že 15. decembra t. l. Srečke se dobe pri denarnih zavodih, trgovskih gremijih ter se morejo niaročiti naravnost pri društvu samem.

Pozivamo našo javnost, kateri je na tem, da omogočimo svojim sinovom prvovrsten akademski trgovski študij na domačih tleh, posebno pa naše trgovske in druge gospodarske kroge, ki stremo za vzgojo lastnega dobro izobanega komercialnega naraščaja, ki naj nam pomaga do gospodarske osamosvojitve in katerim je do povzdiga naše trgovine, da velepomembno akcijo društva »Trgovska akademija« podpirajo s tem, da pridno posegajo po srečkah njene denarne loterije.

Dober uspeh loterije pomeni zgradbo in opremo lastnega doma naši trgovski akademiji, pomeni omogočenje višjega trgovskega študija naši mladini in pomeni, da je naša javnost, ki hoče, da se gospodarsko osamosvojimo, storila svojo dolžnost.

Ako kdo misli, da so ga prestani napori vrgli takoj na posteljo, se bridko moti. On pač ne pozna našega junaka in njegove odporne sile. D' Onell se je sesedel na stol in velel svoji družici:

»Siva volkulja, sedaj pa točen račun. Saj vendar veš, da ljubim red in točnost.«

Na to sta s skupnim trudom sestavila točno bilanco o celi proslavi.

Število papirnatih in srebrnih dolarjev ni bilo vredno posebnega občudovanja. Poleg tega so bili izdatno pomešani z bakrom.

Nato se je pred zakonskima D' Onell nagromadil častiljiv kup raznih računov. Najbrž jih je bilo ravno 200. Glasili so se na razne svote. Toda vsi so bili lepo saldirani.

Nadalje so se pred njima razprostirli številni brzjavlj, pismene in druge častitke. Med njimi so bila tudi obvestila o podeljenih redih s natančnim seznamom o višini taks, ki jih je plačati.

Koncem vseh koncev so prišli na vrsto venčci, lavorjevji in drugačni ter razno cvetje.

Jak Patrik D' Onell je najprej poslednje blago pometal na tla in potem spregovoril:

»Srečna siva volkulja! Imaš moža, slavnega po vsi uniji in izven njenih meja. Take proslave, kot je bil deležen tvoj Patrik, bi nihče ne mogel prirediti kakr drugo osebi. Niti najzaslužnejšemu predsedniku ne! Toda k stvari. Trave ne maram, saj nisem krava. Zato sem to blago pometal po tleh. Zelev gotovih dolarjev ni posebno bogata, toda žetev je vendarle. Častiljivo je pa število saldiranih računov. Ko jih preštejem, lahko rečem, da je njihovo število popolno. Pozabil me ni noben upnik. Iz tega sledi neizprosna posledica, da si danes srečna žena možu-plemenitniku, ki je brez dolga! Gotovo redka prikažen med atlantskim ipihim oceanom nolri do skalnatih gora. Kar se tiče brzjavov in drugih pismenih častilk, porabiva za kurivo v bodoči zim. Na evropske rede, takse in druge neumnosti pa kihnem kot državljani proste Amerike. Take otročarije prepustim drage volje starim in mladim otrokom v Evropi.

Kot Amerikanec prelehtam vso stvar raz praktično stališče.

Kot mož brez dolga bom užival odslej naravnost neomajen kredit v našem Jamestownu. To je sijajna aktivna točka v moji bilanci. S tvojo pomočjo, ljubja moja siva volkulja, bova to aktivno točko tudi izdatno in pošteno vpoštevala do bodoče proslave.

Toda kot praktičen človek moram že danes, predno grem spat, obrniti svoje bistre poglede v bližjo in daljšo bodočnost.

Dosedanje izkušnje s proslavami naju niso razočarale. Zato delujva naprej in s podvojenimi silami na tem kulturnem polju.

Takoj drugo leto moram svečano slaviti n. pr. šestdesetletnico svojega rojstva. Med tem bi lahko praznovala svojo srebrno poroko, seveda na javne stroške. Za praznovanjem srebrne naj bi prišlo praznovanje zlote — seveda ne po predlogem presledku in na enake stroške. Za obema porokama naj bi sledila skupaj iz drugih naslovov. Če imava oba skupaj le malo možgah, najinih proslav ne bo ne konca ne kraja.

Govornik sem in ostanem mož beseda!

Tako je zaključil sijajno proslavo naš Jak Patrik D' Onell. Ker poznamo svojega junaka, smo prepričani, da ne bo snedel svoje besede. Še manj se pa bojimo, da bi postal zavratna žrtev svoje nesrečne pozabljenosti. V takih stvareh pa mož ni bil pozabljen. V ti nadi vzdržuje nas posebno še misel na njegovo sivo volkuljo. Le-ta bo s svojim prožnim duhom in jezičkom takoj opozorila svojega Jaka Patrika, ako bi mu grozila taka nevarnost.

Iz vseh teh tehtnih razlogov Vam, dragi meščani hvaležnega Jamestowna, lahko svečano zaidrmo, da proslav Vašega Jaka Patrika D' Onella še davno ni konec. Nasprotno Vam lahko prisežemo pravično prisego, da se bodo ponavljale še leto za letom.

Mi bomo pa leto za letom popisovali vestno in natančno te proslave in v potu svojega obraza služili krvavo svoj honorar. V to pomozi Bog in, če le mogoče, podvoji ali vsaj početvori naš honorar.

Drznemo se zazibati v sladko upanje, da se naši upravičeni želji pridružijo vsi pearsarji, vseh narodov in kontinentov.

Poznal Grga Štrbunk.

Onevene vesti.

NEREŠENI AKTI.

Ze enkrat smo na tem mestu govorili o nerešenih aktih, ki se ne nahajajo samo v Beogradu, temveč tudi tu v Ljubljani.

Pa naš opomin ni zalegal in za slovensko kulturo nad vse važen akt še sedaj ni rešen. Pričakujemo, da nam ne bo treba več opominjati in da se bo to večno odlaganje rešitve že enkrat nehalo. Zlasti še, ko ne gre za malopomembno stvar, temveč za Slovensko akademijo znanosti in umetnosti.

Ali bo res treba zapisati v zgodovino slovenske akademije, da je bila njena ustanovitve zavlečena, ker se je na velikem županstvu zavlačevala rešitev nestvarnega rekursa? Ali bo treba zapisati še kaj več?

— **Redukcija policijskih uradnikov.** Dne 1. aprila, ko stopi v veljavo novi budget, bo reduviranih okrog 580 policijskih uradnikov.

— **Zupanski tečaj v Krškem.** Prihodno nedeljo dne 14. marca t. l. priredi »Zupanska zveza« poučni tečaj v Krškem. Tečaj se prične ob desetih dopoldne ter se nadaljuje po popoldanskem odmoru popoldne. Kraj predavanja bo naveden v vabilih ki jih prejmejo občine pravočasno. — Vabljeni so tudi bližnje občine bivše Stajerske.

— **Prošnja za amnestijo.** Narodni poslanec Dragović in njegovi tovariši so predložili načelniku radikalnega kluba Ljubi Živkoviću spomenico, v kateri prosijo, da se zavzame klub za to, da se izposluje amnestija za vse one osebe, ki so se pregrešile do konca leta 1925 zoper monopolni zakon, zlasti v slučajih, v katerih gre za prekoračenje določene meje za pridelavanje tobaka. Vsa uvedena postopanja in vse zaporne kazni naj se ukinejo, dočim naj se že vplačane globe ne vrnejo.

— **Novo zdravilišče za invalide.** Ministrstvo za socialno politiko je odobrilo kredit 540.000 dinarjev za zgradbo novega zdravilišča za invalide v Surdulici. Mali kraj Surdulica je prišel, kot znano, do žalostne slave vsled tega, ker je poklala tam za časa svetovne vojne bolgarska soldateska nad 50 srbskih duhovnikov ter jih zakopala v skupnem grobu.

— **Verska statistika Jugoslavije.** Po izjavi, ki jo je podal te dni v skupščini minister ver, je v naši državi 5.602.207 ali 46,8 odstotkov prebivalstva pravoslavni. Število pravoslavni duhovnikov znaša 2568. Rimskih katolikov je 4.785.154 ali 39,5 odstotkov celokupnega prebivalstva. Duhovnikov je 3246. Grških katolikov je 41.597 ali 0,4 odstotke celokupnega prebivalstva. Duhovnikov imajo 34. Starokatolikov je le malo. Podrobnih podatkov ni. Protestantov obeh veroizpovedanj je 216.847 ali 1,8 odstotkov celokupnega prebivalstva. Duhovnikov imajo 135. Število muslimanov znaša 1.387.687 ali 11,1 odstotkov. Duhovnikov imajo 1100. Židov je 64.159 ali 0,5 odstotkov. Duhovnikov imajo 94. Drugim konfesijam pripada 17.636 duš ali 0,2 odstotka celokupnega prebivalstva. Končno je še okrog 2000 oseb, katerih konfesije ni bilo mogoče ugotoviti.

— **Udruženje rezervnih oficirja i ratnika.** pododbor Ljubljana. Na 2. rednem zboru dne 20. februarja 1926 izvoljena uprava pododborja se je konstituirala tako-le: Predsednik: Ing. Ladislav J. Beve; I. podpredsednik: dr. Janko I. Zirovnik; II. podpredsednik: dr. Leopold A. Vičar; tajnik: ing. Ciril G. Pirce; zapisnikar: Ivo A. Burger; blaginjak: Aleksander M. Kuharič; knjigovodja: Milan A. Sterlekar, gospodar: France F. Ahčin; člani uprave: dr. Zeljko M. Jeglič, ing. Ciril F. Juvan, Vekoslav F. Mlekuš, Franjo F. Peric, dr. Ivan L. Pintar, Adolf A. Sadar, Vinko F. Sire, Jernej A. Vengust; predsednik nadzornega odbora: Riko A. Jug; člani nadz. odbora: Matko I. Brnčič, Makso I. Detiček, Anton A. Kunej, ing. Leo J. Mencinger.

— **V pisarni inspektorata generalne direkcije pošt. štedionice v Beogradu** (palata Moskva) se vrši dne 8. aprila javna očetna licitacija za nabavo večjega števila raznih obrazcev (tiskovin) za pošto - hranilnični promet. Podrobnejši pogoji in vzorci obrazcev so interesantom na vpogled vsak delavnik od 9. do 12. ure pri direkciji podružnice poštne hranilnice v Ljubljani.

— **Velik šahovski turnir na Semeringu.** Dne 17. t. m. se vrši na Semeringu velik šahovski turnir. Udeležili se ga bodo Bogoljubov, Aljehin, dr. Vidmar, Niemczowicz, Rubinstein, dr. Tartakower, Retti, Grünfeld, Spielmann, dr. Traybal, dr. Tašrrasch, Michael, dr. Vajda, Kmoch, Jatec, Janowski, Roselbi, Delturco in Davidson.

— **Knjižničarstvo na Čehoslovaškem.** Čehoslovaška vlada je izdala leta 1919 zakon, po katerem je zavezana vsaka občina, ki ima lastno šolo ali pa vsaj več kot 300 prebivalcev ustanoviti do konca leta 1924 javno knjižnico. Ostale občine pa imajo ustanoviti knjižnice do konca leta 1929. Točni podatki o knjižnicah iz leta 1925 še niso znani, toda tudi rezultati statistike za leto 1924 so zanimivi. Leta 1924 je bilo v Čehoslovaški 12.656 občinskih knjižnic. Od teh je odpadlo 2230 na Slovaško. Na Češkem je bilo po občinah, ki nimajo šol, nad 2000 knjižnic. Samo 243 občin, ki imajo šole je bilo brez knjižnic, to je 4,4 odstotkov. Iz teh števil sledi, da je odpadlo leta 1924 na Čehoslovaškem na vsaki 980 prebivalcev po ena knjižnica. Za knjižnice izdaja občine letno okrog 15.000.000 Kč. Država nosi približno desetino te svote. V vseh knjižnicah je bilo nad 4.000.000 zvezkov. Občinske knjižnice vodi 15.000 knjižničarjev.

— **Čehoslovaška turistika po prevratu.** Do leta 1918 je bila češka turistika takorekoč še v povojih, kajti »Klub čehoslovaških turistov« je imel samo 53 odborov s 5000 organiziranih članov. Od tega leta dalje pa je raslo število neprestano, tako da je imel Klub lamsko leto že 264 odborov s 53.000 člani. Klub je zaznamoval do sedaj 20.000 km potov, zgradil 24 planinskih koč za svoje čla-

ne ter izdal nad 70 publikacij. Izdatki za vsa ta dela dosegajo že svoto 11.000.000 Kč.

— **Zužanje poštne pristojbine.** Kot poročajo iz Beograda, se znižajo s 1. aprilom vse poštne, brzojavne in telefonske pristojbine. Pravilnik je že izdelan ter se predloži v kratkem ministrskemu svetu.

— **Tujski promet na Jadranu in izleti po sredozemskem morju.** Razven 400 ameriških dijakov, ki posetijo, kot smo poročali, Dalmacijo, je napovedano za letošnje leto že 6 velikih parnikov. Tako pripluje dne 13. marca veliki parnik Lütrou, ki ima kapacitete 8718 ton in ki bo pripeljal 120 gostov. Dne 24. aprila pride norveški luksuzni parnik »Meteor« s 4000 registrirskimi tonami in 250 gosti v Kotor. Ta parnik napravi izlet po Sredozemskem morju ter se ustavi v Tunisu, Krfu, Benetkah, Splitu, Dubrovniku, Sirakuzi, Malti, Palermu, Ajaccio in Monaku. Jugoslavlani se lahko pridružijo izletnikom v Dubrovniku. Cene: Sirakuza Ls 6, Malta Ls 8, Palermo Ls 14, Ajaccio Ls 18 in Monako Ls 20.

— **Nova vrsta cigaret »Karagorgijec«.** Cena: komad 1 Din. Cigarete se bodo prodajale v pločevinastih škatlicah s po 20 komadi.

— **Ponarejeni kolki po 50 Din.** V Zagrebu je bilo najdenih 40 kolkov po 50 Din, o katerih je bilo komisijsko ugotovljeno, da so ponarejeni. Falzifikati se razlikujejo od pravih kolkov v sledečem: Barva je bledejša ter je videti kot bi bila natinjena s prahom; perforacija je debelejša in redkejša kot pri originalu; erke, zlasti pa številka 50 so v originalu drugačne konstrukcije, bele črte okoli grba in okoli erke (trakov) so v falzifikatu tanjše, v originalu pa širši; obrobna pravokotna črta je v originalu tenka v falzifikatu pa debelejša.

— **Zadnji nemški list na južnem Tirolskem preneha izhajati.** Te dni je prenehala izhajati »Meraner Zeitung«, zadnji nemški list na južnem Tirolskem. Glavni urednik Albert Eilmenreich, ki je vodil list celih 26 let, se je v zadnji številki od svojih čitateljev poslovil.

— **Zoper Trboveljsko premogokopno društvo** je uvedlo ministrstvo za socialno politiko preiskavo. Imenovana je posebna komisija, ki bo izvedla preiskavo na licu mesta v Ljubljani in Trbovljah. Komisija, ki ji predseduje inženjer ministrstva za šume in rudnike Nikola Belantić in v kateri se nahajata po en zastopnik ministrstev za promet, za socialno politiko in za trgovino in industrijo, je iz Beograda že odpotovala.

— **Dr. Ambrožič poklican na beograjsko univerzo.** Uprava beograjske medicinske fakultete je predlagala vladi imenovanje dr. Matije Ambrožiča, šefa Dečjega doma in ekspanzerja v Ljubljani za profesorja stolice otroških bolezni na beograjski medicinski fakulteti.

— **Francoski častni konzul v Sarajevu.** Francoska vlada je obvestila našo, da je imenovala znanega finančnega strokovnjaka, bančnega ravnatelja Ilijo Ivaniševića v Sarajevu za svojega lamkajšnjega honorarnega konzula.

— **Referentom za strokovne šole pri ljubljanskem prosvetnem oddelku** je imenovan Mirko Luber.

— **Iz šolske službe.** Suplent srednje vinarke in sadjarske šole v Mariboru Vinko Sodar je imenovan za profesorja na svojem dosedanjem mestu.

— **Promocija.** Te dni je promoviral na univerzi v Varšavi za doktorja vsega zdravstva Milko Peče iz Ptujke gore.

— **Stanovanjska beda v Mariboru.** Najemnik Čerpes ima 9 otrok. Iščo stanovanje, a nikjer ga ne dobi. Vsak hišni posestnik mu odgovori: otrok nočem v hiši, vrzite jih v Dravo. V obupu je baje prosil oblasti, da izvede zahtevo hišnih posestnikov glede stanovanja v Židovski ulici 4, obstoječega iz 4 sob in 1 kabineta. To stanovanje je namreč mestna občina preuredila, in sicer: 2 sobi za skladišče, 1 sobo pa za delavnico ter jih dala v najem Košaku, namesto, da bi bila napravila 4 stanovanja za svoje nameščenice. Na Rotovškem trgu št. 9. v prvem nadstropju, je bilo popreje veliko stanovanje. Sedaj rabi te prostore trgovec Hutter za svoje skladišče.

— **Srednješolski profesorji v Kragujevcu** groze s stavko. Srednješolskim profesorjem v Kragujevcu niso bili honorariji za nadure in nekatere druge pristojbine za mesec februar in marec še do danes izplačani. Zato vlada med njimi velika nezadovoljnost in ogorčenje. Poslali so poslancem kragujevaškega volilnega okraja oster protest, v katerem zahtevajo takojšnje nakazilo potrebnih kreditov. Razven tega so sklicali konferenco, na kateri so sklenili, da stopijo, če bo treba, v stavko.

— **15 let po nedolžnem v ječi.** Strašna justična zmošta je bila ugotovljena te dni v Glatzu (Nemčija). Mesar Eduard Trautmann je sedel 15 let po nedolžnem v ječi radi umora delavke Embe Sander, ki ga je izvršil, kot je sedaj nepobito dokazano, množestveni morilec Denke. Komentar je nepotreben!

— **Lastno hišo zažgal.** Pokojni narodni poslanec Mujaga Komadina je kupil v vasi Dračevići v Bosni posestvo. Njegovi sinovi kot dediči so hoteli prejšnje posestnike, rodbino Tapor spraviti iz hiše. Glavar rodbine Ilija Tapor pa je hotel kupiti hišo nazaj. V ta namen je zbral že 70.000 Din, ki jih je imel shranjene med dvema tramoma v kuhinji. Te dni se je podal v Sarajevo, da bi bil sklenil z Mujaginimi sinovi kupno pogodbo. Medtem je prišla sodna komisija, ki je njegovo rodbino deložirala. Eden od Mujaginih sinov, Salih je hotel nato hišo zažgati, da bi imel pred rodbino Tapor enkrat za vselej mir. Taporina žena, ga je opozorila, da naj počaka, češ da ima Tabora shranjenih med dvema tramoma v kuhinji 70.000 Din. Toda Salih ni hotel poslušati, temveč je hišo nemudoma zažgal. S hišo vred je zgorel seveda tudi denar. Tapor je larožil zadevo sodišču.

— **Obsojeni morilec lastne matere.** Te dni se je vršila pred novosadskimsodnim dvorom apelacijska obravnava zoper Nikolo Gavrilovića, ki je umoril meseca maja p. l. na bestiolen način svojo mater. Morilec, ki je zadal svoji žrtvi 24 ran je bil obsojen pred prvo instanco na 15 let ječe, apelacijsko sodišče je zvišalo kazen na dosmrtno ječo.

— **Deček ustrelil po neprevidnosti svojo lastno mater.** V vasi Tuljani se je igral te dni devetleten deček s puško svojega očeta. Nenadoma se je puška sprožila in strel je zadel njegovo mater ter jo na mestu ubil.

— **Senzacionalna aretacija v Somboru.** Predvčerajšnjim sta bila aretirana v Somboru na podl. § 253 s. k. z. dva zastopnika d. d. »Agrariac«. O obeh se trdi, da sta jako bogata. Aretacija je vzbudila v Somboru veliko senzacijo, gre namreč za hudoodelstvo goljufije.

— **Rodbinska tragedija.** V Ziegenheimu pri Jeni je ubil te dni pekovski mojster Malter svojo ženo in dva svoja otroka v starosti dveh oziroma petih let, tretjega v starosti sedmih let, pa težko poškodoval. Po izvršenem zločinu je izginil. Domneva se, da je izvršil samomor. Motiv dejanja so bile finančne težkoče, s katerimi se je moral pek že dalje časa boriti.

— **Nravnostne pregrehe šolskega ravnatelja.** Rektor Franke, ravnatelj neke berlinske pomožne šole, je star 50 let, oženjen, oče treh odraslih otrok ter ima za seboj 25 službenih let. Ves čas je bil vzoren učitelj, pred 14 dnevi pa se je spozabil ter jel spolno občevati s svojimi učenkami v starosti 12 do 13 let. Franke je bil suspendiran ter se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

— **Trebitsch-Lincoln sin justificiran.** Artiljerist Trebitsch-Lincoln, ki je bil, kot znano, obsojen, ker je umoril nekega gostilničarja, na smrt, je bil v tork v Londonu obsojen. Njegov oče, ki se je pripeljal, da bi se od njega poslovil, iz Indije, ni mogel prispeti pravočasno v London, ker so ga zadržale v Franciji težkoče radi potnega lista.

— **Falzifikator čkov Marchetti aretiran.** V Milanu je bil te dni aretiran znani falzifikator čkov Marchetti. Aretacija je vzbudila veliko senzacijo ter utegne zanimati tudi druge, ker ni skoro države, kjer bi ne bilo njegovo »delovanje« na ta ali oni način v zvezi s falzificiranjem čkov. Marchetti je bil organizator tolpe, ki je operirala na popolnoma drug način kot je bilo doslej običajno. Dočim so tolpe doslej čke kradle ter jih nato falzificirale, je imel Marchetti zveze z italijanskimi poštami in uradniki, ki so mu jih dobavljali. Kot poročajo iz Milana, je Marchetti najglasovitejši falzifikator kriminalne zgodovine. Njegovi uspehi so bili sijajni. Marchetti je iz dobre hiše. Star je 28 let. Inteligentni falzifikator se je posluževal pri svojih potvorbah okrog 1000 imen. Oškodotal je skoro vse evropske banke. Svojo zločinsko kariero je začel leta 1920, ko je iztrgal nekemu bančnemu slugi v Modeni 152 bianco nakaznic italijanske Narodne banke. Potvarjal je med drugim tudi čke švicarskih, čehoslovaških in avstrijskih bank.

— **2000 tatvin.** Bratislavskemu sodišču se je prijavil prostovoljno 40 letni kovač Barbe, ki je priznal, da je izvršil tekom zadnjih petih let okrog 2000 tatvin. Obsojen je bil na 6 mesecev ječe.

— **Uspeh velike nočne racije v Zagrebu.** Da bi očistila mesto zopet enkrat sumljivih elementov in kriminalnih tipov, je podvela zagrebška policija predvčerajšnjim veliko racijo, ki se ji je udeležil skoraj ves policijski aparat, namreč 400 mož. Največjo pažnjo je posvečala policija raznim skrivališčem in breznicam na periferiji mesta. Ko je bila racija okrog polnoči končana, so imeli zagrebški policijski zapor 20 oseb »prirastka«, med temi osem žensk problematičnega poklica. 10 aretirancev je imelo prepovedan povratak v Zagreb.

— **Tragična nesreča ob priliki obiska naših letalcev v Pragi.** V sredo se je podala jugoslovenska delegacija aerokluba na praško letališče v svrhu proučavanja novih motorjev. Neki čehoslovaški pilot je izvajal pri tem akrobatske umetnosti ter poheščel. Aparat je padel na zemljo in pilot je bil ubit.

— **Zopet železniška nesreča.** Te dni sta skočila blizu Slavonskega Broda dva vagona tovrstnega vlaka št. 20 s tira, ter se prevrnili in popolnoma razbila. Škoda znaša 15.000 dinarjev.

— **Ker je mož ni maral več.** Približno pred letom dni je zapodil pomorščak Julij Bon tempo v Trstu svojo ženo od hiše. Sumil je, če opravljeno ali ne, ni znano, da mu je nezvesta. Sprva se Karmela ni dosti zmenila. Naselila se je pri svoji materi ter vedno upala, da se bo mož zopet z njo spriznal. Susala je to večkrat doseči, toda vselej brez uspeha. Te dni je sklenila, da podvzame zadnji poizkus, za slučaj pa, da bi tudi to pot ne imela uspeha, je vzela seboj stekleničico jodove kisline. Ker je ostal mož trd in neizprosni, je izpla v njegovi navzočnosti strup. S tem je pa zakrknjeno srce svojega moža vendarle omehtala, kajti mož je skočil hitro po zdravniku ter jo spremlil tudi v bolnico, kjer so ji izprali želodec. V 8 dneh bo zdrava, narkar se povrne z moževim dovoljenjem v zakonsko skupnost.

— **Pevec.** Izšla je 1-2. številka za januar-februar 1926. Obsega A. Dolinarjev članek o »Dr. Fr. Kimovcu« in Bajukovo »Peve« skem imenstvu. Nato slede oddelki: Vestnik P. Z., Naši zbori, Nove skladbe, Iz glasbenih listov in Razne vesti. Glasbeni priloga prinaša tri skladbe: Fr. Ferjančič: Vzdihljaji slepega, za mešani zbor in bas-solo; Karlo Adamič: Kadar pridem v tih vas, za mešani zbor. »Pevec« izhaja že šesto leto in vrši ves čas svojega obstanka vestno in vztrajno svojo nalogo: širiti smisel za lepo petje med Slovenci. Toplo ga priporočamo. Stane 30 Din letno, za Italijo 18 lir, za Avstrijo 10 šilingov, za Ameriko 1 dolar. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Maklošičeva cesta 7. Prihodnja številka izide še pred Vel. nočjo.

— **Zlatniki so našle** v Zlatorog-terpentinovem mlu: Kokalj Ivanka, Ljubljana, Vrhovčeva ulica 3, Suza Volkova, Šoštanj; Mar-

čec Tončka, Središče; Verica Zadel, Cerkljica; Amalija Juvančič, Lož; Paripović Milka, Zagreb, Kustošija.

Ljubljana.

† **Ivan Velkavrh.** Včeraj je umrl v Ljubljani gospod Ivan Velkavrh, nadporočnik v pok. Pokojnik je bil blaga duša in ves čas svojega življenja, tudi v vojaški službi, nepogljiv narodnjak. Nekaj časa je bil občinski svetnik ljubljanske občine. Svoj blagi zadržaj je položil tudi v svojo oporoko. V tej je med drugim določil nastopna dobrodelna volila: Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 4000 dinarjev, Glasbeni Matici 2000 Din, Društvu za otroško varstvo in mladinsko oskrbo v Ljubljani 4000 Din, za oslepe invalide na Poljanski cesti 4000 Din, Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Pragi 2000 dinarjev, društvu Radogoj v Ljubljani 2000 dinarjev, Dijaškemu podpornemu društvu »Domovina« v Ljubljani 2000 Din, Jugoslovenski Matici 2500 Din, Dečjemu domu 4000 dinarjev, za mestne uboge ljubljanske občine 4000 Din. Kot star vojak spomnil se je tudi vojakov ter odločil, da se naj za vojaško godbo in vojaško četo, ki ga bo spremlja k poslednjemu počitku, izplača znesek 1.500 dinarjev, ki se naj na enake dele razdeli med godbe in dotično vojaško četo, od narednika doli. — Slava plemenitemu narodnjaku!

1. — **Potrla se je** v petek zvečer glavno kolo na stroju, ki solnce dela. O nezzodi so takoj obvestili trosvet, ki se je že čez eno uro zbral k seji, da se ukrene vse potrebno. Po seji je bil izdan komunik, kjer trosvet soglasno ugotavlja, da je strojnik imel čisto prav, da je kolo prehitro zavrtel, ker je bilo na Miklošičevi cesti že toliko prahu, da je bil zadnji čas, da je kolo počilo. Komunik končuje s stavkom: Kar Bog naredi, vse prav naredi! — Z druge strani pa izvedo, da je naroden monter, ki bo kolo popravil in potem bo zopet sijalo pomladansko solnce.

1. — **Popravila na glavni pošti** v Ljubljani. V ponedeljek, dne 8. marca se prične adaptacije v prostorih blagovnega oddelka na glavni pošti v Ljubljani. Zato se na tej pošti začasno ustavi sprejemanje paketov ter denarnih in vrednostnih pisem. Občinstvo naj se poslužuje filijalk na St. Jakobskem trgu v Kopitarjevi ulici, na Zaloški cesti in na kolodvorski pošti. Trgovci in sploh stranke, ki oddajajo večje število paketov, naj se poslužujejo v prvi vrsti kolodvorske pošte, ker so se v ta namen razširili prostori in pomnožilo osebje. Tudi je za pošiljke same boljše, če so oddane na kolodvorski pošti, ker se manjkrat prekladajo. — Direkcija pošte in telegrafa.

1. — **Reklama na cestnih železnicah** v Ljubljani. V najnovejšem času je dobila Ljubljana nov okrasek, ki jo povzdiguje visoko nad vsa druga mesta. To so reklame na oknih vozov cestne železnice: Z neokusnimi reklamnimi listki so prepleljena že skoro vsa okna in če pojde tako naprej, bodo kmalu začeli sprevodniki priljepljati reklamne listke gostom še na nosove in usta. Pritožbi proti tej neokusnosti je bilo že mnogo, pomagala pa ni nobena nič, ker je trosvet trdo vravno odgovarjal na vse pritožbe z besedami: »Koku pa traktat ven zijate, če šajbe zmrzneja? Na alsto!«

1. — **Slovensko marionetno gledališče »Atena«** uprizori v soboto in nedeljo, dne 6. in 7. marca, obakrat ob 5. pop. »Trojke iz Damaskae«, ki so že prvič želi obče priznanje. Ta svojevrstna italijanska lutkova igra, kjer se v Bagdadu začudeno sudejo Harlekin, Fakanapa in Pantalón, se odlikuje po izbrani umerjenosti in originalnem poteku dejanja. Za tem sledi Pocijevec »Ujeti medved«, ki bo posebno otrokom ugajala in jim izvajala obilo smeha. Cene običajne. Predprodaja vstopnic eno uro pred začetkom vsake predstave v mali dvorani Nar. doma.

DRAGUTIN ILIĆ UMRL.

Te dni je umrl v Beogradu književnik Dragutin Ilić. Sin pokojnega pesnika Jove in brat pokojnega pesnika Vojislava, je odrasel Dragutin v hiši, v kateri so se shajali pred 40 leti vsi beograjski umetniki, književniki in boemi.

Dragutin Ilić se je rodil 2. februarja 1858. Književno se je jel udeleževati še kot gimnazijec, pozneje kot slušatelj prava je ustvaril prva dela trajne vrednosti. V vseh njegovih prvih delih se opaža vpliv ruskih velikih Gogolja, Puškina, Lermontova in drugih. Poleg lirčnih pesmi je ustvaril Ilić tudi več dramatičnih del, ki so se predstavljala prav pogosto na beograjskih deskah. Napisal je tudi več večjih književnih del, kot so: »Hadži Džisak«, »Svetle slike«, »Sekund večnosti«, i. dr. Razven tega je napisal tudi več zgodovinskih del, od katerih omenjamo »Zaječarsko bum«.

Literarno je deloval Ilić vse svoje življenje. V zadnjem času je bil imenovan za bibliotekarja narodne skupščine, kar je ostal do svoje smrti.

GLAS IZ OBCINSTVA.

Na naslov stanovanjskega sodišča. V poslopju »Narodne tiskarne« v Knaflevi ulici je bilo v II. nadstropju nedavno izpraznjeno zasebno stanovanje. Uredništvo »Jutra« je to stanovanje izpremenilo v poslovne prostore, kar je po stanovanjskem zakonu strogo prepovedano in kaznivno. Kako je bilo to mogoče? Ali lastnik hiše, to je »Narodna tiskarna«, ni naznanila, kakor to predpisuje zakon, izpraznitev stanovanja stanovanjskemu sodišču?

Druga pritožba: Neka odvetniška pisarna na Aleksandrovi cesti je zasedla zasebno stanovanje.

Vprašamo, je-li stanovanjskemu sodišču znano, da je na ta način odpadlo dvoje stanovanj v Ljubljani in da sta dve rodbini ob stanovanje in če mu je znano, kaj misli ukretni, da se vse postavi v prejšnji stan. Ako se ne bo nič zgodilo, bomo ponovili svoje vprašanje, pa v ostrejši obliki.

Zakaj je drag Trboveljski premog?

Vzrokov je več, toda odločilni na vsak način ta, da so delnice TPD vsled pohlepnosti onih, ki so za svoj profit zaigrali nacionalizacijo družbe, v tujih rokah. Vsled tega se družba ne ozira na potrebe slovenskih konsumentov; vsled tega ji ni mar žalostno stanje slovenskega rudarja, vsled tega pozna samo eno skrb, da dobiva tuji delničar čim večji dobiček. In zato mora biti premog drag. Pa še iz enega vzroka mora biti drag, da se ne godi dobro samo tujemu delničarju, temveč tudi tujemu ravnatelju. Kako je v tem oziru splenditna TPD, navaja zadnja »Oržuna naravnost klasičen primer.

Službeni prejemnik ravnatelja inž. Pauerja znašajo po »Oržuni:

Osnovna plača	Din 69.999'96
Družinske doklade	Din 2.480'—
Povračilo dohodnine	Din 49.520'20
Nabavni prispevek	Din 2.020'50
Pavšal za obleko	Din 975'36
Druge doklade	Din 111.999'96
Nagrada	Din 100.000'—
Remuneracije	Din 75.070'—
Kurjava, svečava	Din 6.150'—

Skupaj Din 418.215'98

Poleg tega ima na razpolago vilo s prostim stanovanjem s celo vrsto sob, vrtom, gospodarskimi pritliklinami, kočijo s kočijazem in vrtnarja. Da ne trpi škode radi snazjenja njegovega luksurijskega stanovanja, mu TPD kupuje še metle, krtače za tla, smirkovo platno, sidol in vosek za parketni tlak. 418.215'98 dinarjev dobiva letno en ravnatelj TPD, ki pa je seveda Nemec. Slovenski rudar pa prejema 47'98 dinarjev dnevno in TPD pravi, da je še ta plača previsoka in da more plačati dnevno le 22'24 in tudi to samo tedaj, če izvrši redukcijo rudarjev.

In g. Pauer nima niti najvišje plače, temveč je še dosti gospodov, ki imajo še večje plače! Te plače pa seveda ne bodo znižane, kakor ne bo reduciran noben teh visokih gospodov. Redukcij in znižanih plač bodo deležni le Slovenci, ker ti imajo samo to pravico, da znašajo denar za TPD in njene gospodarje.

Ampak pribiti je treba tu, da še večja krivda za to stanje ko sedanje gospodarje TPD zadene one »Slovence«, ki so za svoj osebni profit onemogočili pravo nacionalizacijo Trboveljske premogokopne družbe. In ti gospodje spadajo med stebre SDS!

DA SE NE POZABI.

Na naš poziv, da mladinsko generalno glasilo kar naravnost pove, kdo so tisti ljubljanski krogi, ki intrigirajo proti stavbi hiše čekovnega javoda v Ljubljani, generalno mladinsko glasilo seveda molči.

Zakaj molči, je zelo lahko umljivo, ker si je »Jutro« kleveto čisto navadno izmislilo in ker sploh nobenih imen navesti ne more.

Konstatiramo še enkrat, da je največ kriv, če ne pride do gradnje hiše tisti, ki vsiljuje pošti, da kupi stanovanjsko hišo Jadransko-podunavske banke.

Kateri krogi vladajo v tej banki, pa še en dokaz.

V odgovoru na izjavo dr. Nikiča pravi M. Savič, samostojno demokratični poslanec, sledeče:

»Izjavljam:

1. da nisem prišel k licitaciji kot publika, temveč kot predstavnik skupine čisto domačih bank, na čelu katerih se nahaja Jadransko-podunavska banka... To more potrditi tudi g. Stevo Karamata, generalni direktor Jadransko-podunavske banke...

To bodi zabeleženo tudi za slučaj, kadar bi hotelo »Jutro« govoriti, da je SDS ljudska stranka, ki nima z bankami nobenega posla.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 6. marca ob 15. uri popoldne: »Pegica mojega srca«, dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 7. marca ob 15. uri popoldne: »Zapeljivka«, ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Zvečer: Zaprto.

Ponedeljek, 8. marca: »Deseti brate«. Red E. Torek, 9. marca: Zaprto.

Sreda, 10. marca: »Obri gospe Warrenove«. Red D.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 6. marca: »Večni mornar«. Red F. Nedelja, 7. marca ob 15. uri popoldne: »Zongler Naše Ljube Gospe«, ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20. uri zvečer: »Grofica Marica«. Izven. (Premijera.)

Ponedeljek, 8. marca: Zaprto.

Torek, 9. marca: »Zongler Naše Ljube Gospe«. Red A.

Sreda, 10. marca: »Večni mornar«. Red C.

Premijera »Grofica Marice« v Ljubljani. — V nedeljo, dne 7. t. m. se vprizori v opernem gledališču Kalmanova opereta »Grofica Marica«, ki je bila izmed vseh operet, ki so v zadnjem času prišle na gledališki oder, skoro največkrat izvajana. Tako je na primer »Grofica Marica« samo na dunajskem oderu doživela 750 vprizoritev. Igrali so jo skoro po vseh odrih srednje Evrope. Kalmanova glasba je zelo lepa ter ritmična in izredno učinkovita. O zasedbi posameznih vlog spregovorimo prihodnjič. Opozorjamo, da je premijera v nedeljo zvečer ob pol osmih. Vstopnice so že v razprodaji pri dnevnih blagajni v operi.

Dijaška predstava v drami. Danes v soboto, dne 6. t. m. popoldne ob 15. uri se vprizori v drami Mannersova veseloigra »Pegica mojega srca« kot dijaški predstava pri izredno znižanih cenah. K predstavi imajo poleg dijakov pristop tudi vsi, ki ljubijo učinkovito in zabavno dramsko delo. Začetek ob 15. uri popoldne.

Premijera »Grofica Marice« v Ljubljani. — Kalmanova opereta »Grofica Marica«, ki je dosegla po vseh gledališčih veliko popularnost in največje število vprizoritev izmed vseh operet, kar se jih je zadnja leta izvajalo, se vprizori prvič v ljubljanski operi v nedeljo, dne 7. t. m. ob pol osmih zvečer. Če se katero delo po svetu toliko igra, mora imeti gotovo za to svoj tehten vzrok in svojo vrednost. »Grofica Marica« so peli na Dunaju 750 krat. Njene vprizoritve na velikih in malih gledališčih dosegajo število 300 in 500 in v najmanjših gledališčih v eni sezoni 40 do 50. Opereta se igra po nemških, avstrijskih, čeških, poljskih, rumunskih, italijanskih in drugih odrih. Pri nas nastopi v naslovni vlogi ga Poličeva, dirigira pa dr. Svava. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blagajni v operi. — Opozorjamo še, da sta v nedeljo, dne 7. t. m. v ljubljanski operi dve predstavi in sicer: popoldne ob treh izvajajo drugič lepo in poezije polno Massenetoovo opero »Zongler Naše Ljube Gospe« v režiji režiserja Knittla in pod muzikalnim vodstvom g. dirigenta Neffata. Delo je pri premijeri krasno vplivalo in doseglo plemenit uspeh. Glavne vloge izvajajo: naslovno vlogo operni tenorist g. Knittel, kuharja g. Betetto in priorja g. Rumpelj. Ostale vloge pa gg. Janko (menih slikar), Mohorič (menih pesnik), Šubelj (menih glasbenik), Sekula (menih kipar). Ga Ribičeva in gdč. Potučkova pojeta angelska glasova. Prikazen Marije Device predstavlja ga Mencinova.

REPERTOAR SLOV. MARIJONETNEGA GLEDALIŠČA »ATENA«.

V soboto 6. in nedejo 7. marca: Roccandini: »Trojčki iz Damaska«. Poci: »Ujeti medved«.

POROTE.

MARIBOR.

Uboj.

Na novega leta dan so popivali fantje v Hrastju v vaški gostilni. Ko jim je zlezlo vino v glave, so se seveda skregali. Prepri se je nadaljeval na cesti. 21 letni hlapec Edvard Belak je šel mirit. Pri tem se je pa skregal s svojim prijateljem Pelcem. V jezi in pijanosti je pograbil ročico v bližini stoječega voza ter svojega prijatelja tako kresnil po glavi, da je fant dva dni na to umrl.

Belak se je zagovarjal, da nikakor ni imel namena prijatelja poškodovati, temveč se je to zgodilo samo po naključju.

Ta zgovor pa ni držal.

Belak je bil spoznan krivim hudodelstva

uboja v smislu § 140 k. z. ter obsojen na 3 leta težke ječe.

CELJE.

Umor, razkrit po 16 letih.

France Jevšnik, posestnik iz Prevorja pri Kozjem, je kupil pred več kot 16 leti od Ane Klakočar hišo. Bivša lastnica si je izgovorila užitek. Radi tega užitka pa sta se Jevšnik in Klakočarjeva neprestano prepirala in tožarila.

Dne 29. novembra 1909 je napravil Jevšnik večnim prepriom temeljit konec s tem, da je staro žensko v njeni sobici obesil.

Pri tem je postopal zelo previdno. Ker je imel od sobe dva knjiča, je vtičnil enega prav malo od znotraj v ključavnico, nakar je z drugim vrata zaklenil, potem pa potegnil ključ na znotranji strani vrat z nitko v ključavnico, da je izgledalo, kot da se je obesila Klakovčeva sama.

Samo enega kozla je ustrelil Jevšnik pri tem, namreč, da je zaupal stvar svoji ženi ter jo prisilil celo, da mu je pri operaciji svetila.

Ker se je v zadnjem času z ženo neprestano prepiral ter ji grozil, da jo ubije, se ga je žena bala, razen tega jo je pekla vest in tako se je zgodilo, da je stopila sedaj po 16 letih nekega dne k orožnikom ter stvar prijavila, kar je imelo za posledico, da je sedel Jevšnik te dni pred celjsko poroto, obtožen umora.

Poročniki so vprašanje glede umora z 8 proti 4 glasovom potrdili, nakar je bil Jevšnik obsojen na smrt in vešalih. Seveda ga

bodo priporočili z ozirom na to, da se je zgodila stvar že pred 16 leti, v pomilostenje.

NOVO MESTO.

Martin Dežman v Družinski vasi je pregovarjal Josipa Vodopivca, naj gre z njim v Ameriko. Vodopivec je vzel stvar resno ter je prosil svojo mater za 30.000 kron, toda mati mu je dala samo 800 kron. Zvečer je odšel z Dežmanom iz vasi, od tedaj pa je izginil, dokler niso našli končno čez pet mesecev njegovega trupla v bajerju »Jezero na Marofus«. Preiskava je ugotovila, da je bil Vodopivec umorjen in oropan, nato pa vržen v vodo. Kot storilca so kmalu aretirali Martina Dežmana.

Pred poroto je tajil, toda v očigled nepobitnim dokazom so ga spoznali porotniki z 11 proti 1 glasu krivim roparskega umora, nakar je bil obsojen na dosmrtno ječo. Vešalom je ušel zgolj po naključju, ker je bil med tem časom obsojen že radi nekega drugega delikta na ječo.

Poravnajte naročnino!

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 5. marca 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 77, bl. 78; loterijska državna renta za

ZLATO

vsebuje v Vaši roki se nahajajoče

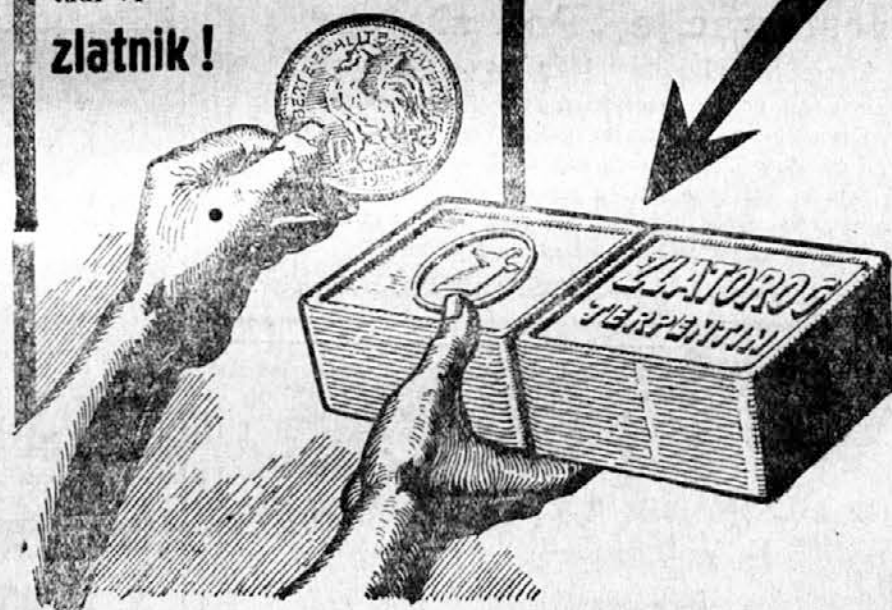
ZLATOROG-terpentinovo milo!

V vsaki tisoči komad se vpreša en zlatnik po 10 frankov.

Poskusite, kupite komad pristnega ZLATOROG-terpentinovega mila in prepričajte se o njegovi neprekosljivi kakovosti!

Mogoče, da najdete pri pranju tudi Vi

zlatnik!

Jack London:

Morski vrag.

Zapustil me je tako nenadno kakor je bil prišel in se vzpel na palubo z vso jezo in mehkostjo tigra. Duh je dalje oral svojo pot. Opazil sem, da je bilo žuborenje ob rilcu močno podobno smrčanju, in ko sem prisluskoval, me je učinek Wolf Larsenovega naglega pogleda od nek mornar v srednjem krovu ladije zapel z zvonkim tenorjem pesem o pastirčku.

Osmo poglavje.

Včasih mislim, da je Wolf Larsen blazen ali vsaj napol blazen, toliko je njegova čudno muhavost in čudni domisljiki. Drugikrat ga zopet smatram kot velikega človeka, pravcatega ženija, da še nikoli takega. Končno pa sem prepričan, da je popolen tip primitivnega človeka, ki je prišel za tisoče rodov prepozno na svet, pravi anahronizem v tem prosvitljenemveku civilizacije. Vsekakor je individualist priv izrazitega tipa. Ne samo to, tudi velik samotnen samotar je. Med njim in ostalim moštvo na ladiji ni nobene duševne sorodnosti. Njegova silna močatos tin duševna sila ga ločita od njih. V primeru z njim so vsi bolj otroci, celo lovci, in on ravna z njimi kot otroci, se siloma poniža do njihove višine in se igra z njimi kot se človek igra z mladimi psički. Ali pa jih raziskuje s krvoločno roko vivi-

29

sektorja, otipava njihovo duševno delovanje ter jim preiskuje dušo, kakor da bi se hotel prepričati iz kakšne snovi je.

Ze dostikrat sem bil priča, kako je pri jedi žalil tega ali onega lovca, in to hladnokrvno in je z neakim zanimanjem pretehtaval njihova dejanja ali odgovore ali malenkostno togotuje z nekako radovednostjo, ki je bila malodane smešna meni, ki sem bil samo gledalec in sem vse razumel. Kar se njegovega togotnega dejanja tiče, sem prepričan, da ni pristno, da je včasih zgolj poskus, da pa je nasplošno navada v vedenju, kakor se mu je pač videlo primerno vesti do svojih bližnjih. Dobro vem, da ga še nisem videl v resnici jeznega, razen morebiti v slučaju z mrtvim prvim mornarjem. Sicer si ga pa tudi ne želim videti v pristni jezi, kadar se v njem vzruva vsa njegova sila.

Ko že govorim o čudnih njegovih domislekih, bom še povedal, kaj se je prigodilo Tomu Mugridgu v kabini, s tem hkratu dovršim prigodo, ki sem se je bil enkrat, dvakrat, že dotaknil. Neki dan je bilo kosilo pri kraju, ko sta stopala Wolf Larsen in Mugridge po stopnicah nizdol. Dasi se je v kuharjev brlog prišlo iz kabine, se vseeno ni upal postajati v kabini sami, da ga ne bi kdo videl v bližini; samo enkrat ali dvakrat na dan je švignil in smuknil sempatja kakor boječ duh.

»Ti torej znaš igrati Napoleona,« je dejal Wolf Larsen s prijaznim glasom. »Lahko bi si bil že mislil, da ga kot Anglež znaš. Jaz sam sem se že naučil na angleških ladjah.«

Tom Mugridge je bil ves iz sebe, kakor radosten bebec, tako dobro mu je delo tovarništvo s Kapitanom. Način, kako se je delal imenitnega in se s težavo skušal vesti liki človek, ki zavzema ugledno mesto v življenju, bi bil zopern, da ne bi bil smešen. Mojo navzočnost je docela preziral, dasi sem menil, da me samo ne more videti. Njegove besede, vodene oči so plavale liki le nobno poletno morje, dasi mi moja domišljija ni dala, da bi si mogel misliti, kakšne blažene prikazni so gledale.

»Prinesi kvarte, Klada,« je velel Wolf Larsen, ko sta sedla za mizo. »Pa prinesi tudi smodke in žganje, ki ga najdeš v moji sobi.«

Vrnil sem se z naročenimi rečmi baš o pravem času, da sem videl kako je Londončan na splošno namigaval, da obdaja neka tajnost njegovo osebo, da utegne biti sin imenitnega gospoda, ki je nekam zavozil v življenju in druge take reči; nadalje, da mu iz Angleškega plačujejo gotovo vsoto, da se ne bi vrnil domov, »prav lepo plačajo, gospod,« se je izrazil, »prav lepo mi plačajo, da hodim po svetu.«

Prinesel sem bil navadne kozarce za žgano pijačo, ali Wolfu Larsenu se je pomračilo čelo; zmajal je z glavo in mi namignil z roko, da naj prinesem vodne kozarce. V nje je natočil do dve tretjini samega žganja — »gospodska pijača to,« je dejal Muridge — in trčila sta s kozarci na čast krasni igri napoleon, prižgala smodke in začela mešati in deliti kvarte.

(Dalje prih.)

vojno škodo den. 280, bl. 282; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 200, bl. 220; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 115; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 110; »Stavbna družba d. d., Ljubljana den. 80, bl. 90; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 115, bl. 120, zaklj. 115.

Blago: Deske, smreka, jelka, 20 mm, I., II., z malo III., 4 m, media, 25 cm feo Postojna tranz., 1 vag. den. 560, bl. 570, zaklj. 560; deske smrekove, 20 mm, 4 m, III., od 16 cm

napr., feo Postojna tranz., 1 vag. den. 500, bl. 500, zaklj. 500; bukovi obroblj. plohi, I., II., od 38—98 mm, največ od 58 mm, od 2 m napr., največ od 2,20, oz. 2,30 m, zdravi, ostro-robni, feo vag. Postojna tranz., 1 vag. den. 700, bl. 700, zaklj. 700; bukova drva, meterska, suha, zdrava, feo vag. Postojna tranz., 2 vag. den. 25, bl. 25, zaklj. 25; bukovi testoni, čisti, 20 mm, od 18 cm napr., feo vag. Postojna tranz., 1 vag. den. 700, bl. 700, zaklj. 700; hrastovi plohi, neobrobli, od 40—130 mm, od 2,50 m dolž., I., II., III., feo meja bl. 1100; bukovi plohi, neobrobli, od 40—130 mm, od 2,50 m dolž., I., II., III., feo meja den. 500. — Premog. Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vagon Škofljica; kosovec, za 1 tono bl. 500, kockovec, za eno tono bl. 450, orehovec, za 1 tono bl. 400, zdrob, za 1 tono bl. 350. Kal. ca 4800, feo vag. Ormož; kosovec nad 60 mm,

za 1 tono bl. 260, kockovec 35,60 mm, za 1 tono bl. 240, orehovec 20,35 mm, za 1 tono bl. 210, zdrob 10/20 mm, za 1 tono bl. 190. Kal. ca 3500, feo vag. Novo meso: kosovec, za 1 tono bl. 170, kockovec 100 mm, za 1 tono bl. 150, orehovec 50 mm, za 1 tono bl. 140, zdrob, za 1 tono bl. 130, rovní, za 1 tono bl. 120. — Žito in poljski pridelki: pšenica bačka 76 77, 2%, feo vagon Novi Sad, 1 vag. den. 278, bl. 278, zaklj. 278; pšenica bačka, 76 kg, 2%, par. Senta bl. 275; koroza nova za takoj, feo vag. Novi Sad bl. 116; koroza nova za marec, feo vag. Novi Sad bl. 120; koroza nova za april, feo vag. Novi Sad bl. 127; koroza stara, feo vag. Novi Sad bl. 145; koroza umetno sušena, feo vag. Novi Sad bl. 135; ječmen, 64 kg, par. Novi Sad bl. 140; zeleni fižol, okrogel in podolgovat, feo vag. Maribor bl. 270; krompir beli, rinf., feo vag. slov. po-

staja bl. 80; krompir zgodnji, roza, feo vag. slov. postaja bl. 75. — Prima Portland-cement »Zagorka«: v sodčkih po 190—200 kg bl. 64, v juta-vrečah po 50 kg bl. 54, v papirnatih vrečah po 50 kg, za 100 kg, feo vag. postaja Zidani most bl. 58.

Zagreb, 6. marca. Devize: Newyork ček 56.61—56.91, London izplačilo 275.55—276.75, ček 275.4—276.6, Pariz 211—213, Praga 168.05—169.05, ček 167.95—168.95, Curih 1092.5—1095.5, ček 1091.79—1095.79, Milan izplačilo 227.05—228.25, Dunaj 799.50—803.50, Berlin 1352—1357.

Curih, 6. marca. Beograd 9.15, Newyork 519.50, London 25.2450, Pariz 19.2875, Praga 15.3875, Milan 20.8250, Bukarešta 2.2625, Solija 3.75, Dunaj 73.20, Berlin 123.70, Budimpešta 0.00727625.

MILO GAZELA

VSEBUJE ZLATNIK

VSAKDO si lahko izboljša svojo ekzistenco s pravilno uporabo najboljših **šivalnih strojev** „Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji **edino** pri tvrdki

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi levo.

Naznanilo splošne otvoritve!

Slavnemu p. n. občinstvu najljubše naznanjam splošno otvoritev moje

restavracije „Pod skalco“

na Mestnem trgu štev. 11

in sicer v vseh nanovo in moderno preurejenih prostorih.

Otvoritev s salonskim orkestrom dne 6. t. m. pri večerji ob 19. uri. Policijska ura do 3. ure.

Sem se tudi pobrigal za pristno in dobro kapljico vseh vrst rujnega vinca, kakor tudi za prvovrstna topla in mrzla jedila.

Se priporočam obilnemu obisku in beležim

z odličnim spoštovanjem **JOSIP URAN, restavrater.**

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta štev. 1a, II. nadstropje.

Spomladanski

MEDNARODNI VELESEIM V PRAGI

21. do 28. marca 1926.

Središče srednjeevropske trgovine in industrije. Najugodnejša prilika za nakup priznanih čehoslovaških industrijskih izdelkov.

50 %, znižana vožnja

na čehoslovaških in jugoslovanskih železnicah.

Na avstrijskih železnicah velja za brzovlake vozovnica osebnega vlaka.

BREŽPŁAČEN VIZUM za potovanje na Čehoslovaško.

Pojasnila in legitimacije daje:

Aloma Company, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 2 in Čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg.

Srajce, promenade bele in barvaste, ovratnike

vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne potrebnosti, svilene trakovce, čipke in vezeno. Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Umetna gnojila

rudninski superfosfat, kalijevo sol, kajnit, thomsova žlindra, semenski oves, prvovrstni splitski Portland-cement po najnižjih cenah pri

EKONOM

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani r. z. z. o. z. Kolodvorska ul. 7.

Od 12. do 15. marca bomo v Zagrebu, na univerzitetni očesni kliniki, Ofthalmološka klinika Kr. Sveučilišta po narevi izdelovali in ustvarjali za naše paciente

umetne oči
F. A. S. Müller stroj. Wiesbaden, zavod za umetne oči. Da se izognete zamenjavanju s podobnimi tmenji, prosimo, da blagovolite natančno paziti na ime in črke.

Mali oglasi:

KOKS - ČEBIN

Vojkova ulica 1/II. - Telefon 56.

Vsak dan

namočeno polenovko

se dobi v trgovini Kovačič - Japelj, Ljubljana, Kongresni trg.

V službo

k večjemu industrijskemu ali trgovskemu podjetju želi vstopiti resna, zanesljiva in vestna gospodinja z 10 letno pisarniško prakso, per. znanjem nemščine in italijanščine poleg slovenščine, izvrstna strojevodkinja, korespondentka in knjigovodkinja. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Elektra« do 20. marca t. l.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in sobe išče mirna stranka. Plača postranska stvar. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanje«.

Absolvent trg. tečaja

išče službe pri kakem večjem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Dobra moč«.

Stekleno

prekano opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarnice d. d. v Ljubljani.

Širite »Narod. Dnevnik«

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite le pri L. BARAGA, Šelenburgova ul. 6.

Telefon št. 950.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. — Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552